Ժ. ՏԱՐԻ 2857 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 1 ՆԱԽԱՍԱՐԴ 1386 11 ՕԳՈՍՏՈՍ 1893 10 ՍԕԻԼԻՐ 1311 ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԼՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌وولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամագլուխ արժաք	150
» » Վեցամեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներու Տարեկան »	56
» » Վեցամեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ Լուսանկարեալ տարեկան Օտար Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի Տարեկան Ղրուշ	50

Խմբագրութենս ներքուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11/23 ՕԳՈՍՏ. 1893

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԳԷՈՐԳ-ԷՄԻՐԵԱՆ ՍԱՆՈՒՆԴ ԿԵՍԱՐԻՈՅ Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՆՈՒՑ ԺԱՌԱՆԳԱՒՈՐԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Կը յիշուի թէ չորս տարի առաջ վերակազմուած է Կեսարիոյ Ս. Կարապետի վանքին ժառանգաւորաց Վարժարանն, որ երբեմն ուսեալ եկեղեցականներ Ազգին պարգեւելէ ետեւ, ժամանակէ մ'ի վեր անկեալ վիճակ մ'ունէր։ Էսաեան Տեարք յանձնառու եղած են իրենց ծախիւք քսան սաներ պահել այն վարժարանին մէջ, գլխաւորապէս այն կողմերուն համար եկեղեցականներ և ուսուցիչներ պատրաստելու դովելի նպատակաւ։ Եւ նիւթական նպաստին փոխարէն որ կ'ընայ յանուն այն քսան սանուց, Կեսարիոյ Առաջնորդը, Գաւառային Վարչութիւնն ու Ս. Կարապետի Միաբանութիւնն յանձնառու եղած են որոշեալ ուսմանց ծրագրի մը համեմատ վերաբանելու կամ վերակազմելու ժառանգաւորաց Վարժարանը, չորս կամ հինգ տարուոյ շրջանով, ազատ լինելով գիւղերի մէկ աշակերտներ ընդունիլ թոշակաւ։ Հիմակ այն վարժարանին մէջ «Գէորգ Էսաեան» անուամբ քսան սաներէն զատ կան երեսուն թոշակաւոր աշակերտներ, և առաջնորդ-վանահայր Գեր. Տաճատ Ծ. վարդապետ այս օրերս Կ. Պոլիս ղրկած է քսան սաներուն քննութեանց արդիւնքը ծանուցանող և վարժարանին արդի վիճակը նկարագրող տեղեկագիր մը, որ մեզ առիթ կ'ընծայէ նոյն կոչտակար հաստատութեան վրայ գաղափար մը տալու Արեւելի ընթերցողաց։

* * *

Մեր շաբաթ աւուր թուով ծանուցինք թէ տարւոյս յունիս ամսուն մէջ վերջացած չորրորդ տարեշրջանն արտադրած է հինգ ընթացաւարներ, ամենքն ալ կեսարիոյ շրջակայից ընտիկներ, որք տարի մ'ետ պիտի մնան վարժարանին մէջ, ինչ ինչ ճիւղերու վրայ իրենց ուսմունքը կատարելագործելու և եկեղեցական ու վարժապետական ասպարէզներու գործնական նոյնէն պատրաստուելու համար։ Այս հինգ ընթացաւարաք հայերէն լեզուի մասին ինքնագիր շարադրութիւններ ըրած են աշխարհաբար և գրաբար, և ֆրանսերէնէ ի գրաբար թարգմանութիւններ, ոտանաւոր և արձակ ֆրանսերէնի մասին ուսած են լատիներէն արմատներ, շարադրութիւն, և թարգմանութիւն ֆրանսերէնէ յօսմաներէն, ու փոխադարձաբար։ Օսմաներէնի մասին, այս վերջին տարեշրջանի մէջ ուսած են պարսկերէն կիլիստան, օսմաներէն գործնական գրականութիւն, իրաւագիտական ծանօթութիւնք։ Անգլիերէնն այս վերջին տարւոյն մէջ սկըսած, քերականութեան մէջ մինչեւ անկանոն բայերը տեսած, պարզ թարգմանութիւններ ըրած են, շաբաթն երեք ժամ միայն։ Ի մասին բնագիտութեան, վերջին տարւոյն մէջ ուսած են Լոյս և Եղեկարականութիւն, երկու տարեշրջանի մէջ աւարտելով բնագիտութեան մասին նշանակեալ ծանօթութիւններն ուսմանց ծրագրին մէջ։ Տարրաբանութիւն ուսած են շաբաթը մէկ ժամ, մետաղները սովրելով, և փորձեր ընելով, շնորհիւ բնագիտական և բնալուծական գործիներու։ Բաբերել տրուած են։ Շաբաթն երկու ժամ տուած են բնական պատմութեան և առողջաբանութեան։ Գրահաչուոյ մասին, Բ. ատիճանի հաւասարութիւններ լուծած են, նաեւ երկրաչափական խնդիրներ, յառաջատուութիւն և Լոկարիթմ։ Երկրաչափութեան մէջ ուսած են ձեւեր ի միջոցի, սովորական կորագծեր և անդաչափութիւն։ Ցոմարակալութիւն տեսած են այս վերջին տարւոյն մէջ, շաբաթը մէկ ժամ պարապելով։ Ժամանակակից պատմութիւն ուսած են մինչեւ 1840, և քաղաքակրթութեան պատմութիւնն յառաջ տարած են մինչեւ միջին դար։ Ի մասին կրօնագիտութեան, զանազան կրօնից բաղդատութիւն և քննութիւն ըրած են, եկեղեցական ծէսերն և արարողութիւններն ուսած և կրօնական գրութեանց վրայ ժամանակակից քննադատութեան տեղեկացած։ Հոգեբանութեան մէջ «Երեւակայութեան» գլխուն վերջն եկած են, շաբաթն երեք ժամ տալով այս ուսման։ Օրէնսգիտութեան նոր սկսած են։ Գծագրութեան մէջ լուսանկարները մեծցնելու վարժուած են։ Ոմանք ձայնագրութեան և այլք եկեղեցական երգեցողութեան եւեթ պարապած են։ Առաջին չորս աշակերտք անխիր ամեն ուսման ալ պարապած են, և միայն հինգերորդը տկար գտնուած է գիտութեանց մասին։ Իսկ վարուց մասին հինգն ալ բարձրագոյն նիշ ստացած են։

* * *

Ուսուցչական մարմինն հետեւեալ կերպիւ կազմուած է։

Միւսիւ Տանժէ, դասատու ֆրանսերէնի։—Գարեգին էֆ. Տէր Խաչատուրեան, շաբաթական և բնական գիտութեանց։—Դանիէլ էֆ. Նշանեան, հայերէնի, կրօնագիտութեան, պատմութեան։—Լեւոն էֆ. Քեաթիպեան, անգլիերէնի, հոգեբանութեան, իրաւագիտութեան, աշխարհագրութեան։—Մերկէրիոս էֆ. Ադամեան, օսմաներէնի։—Յարութիւն էֆ. Ստեփանեան, գծագրութեան։—Աւետիս էֆ. Պալիկեան, կառավարիչ և դասատու երաժշտութեան, և Յարութիւն էֆ. Նշանեան, փոխ-տեսուչ, և դասատու հայերէնի բարձրագոյն կարգերու, օսմաներէնն և ֆրանսերէն թարգմանութեանց, տոմարակալութեան, բարոյախօսութեան և թուաբանութեան։—ամենքն ալ Ցայտուն։

Նորակազմ Զ. կարգին մէջ, որ առաջիկայ տարեշրջանին մէջ ընթացաւարտ պիտի ըլլայ, հետեւեալ պատանիք են Գէորգ-Էսաեան սանունդ։

Պարոնայք Միսակ Յ. Լայինեան, կեսարացի։—Քարսեղ Դ. Թէրզեան, կեսարացի։—Իսրայէլ Խ. Արսլանեան, Մուսնցուսունցի։—Արտաշէս Պ. Վարպետեան, Պէլէյսէցի. եւ Յարութիւն Կ. Կարապետեան, Թավրուսունցի։

Նորակազմ Ե. կարգին մէջ չորս և Դ. կարգին մէջ վեց հոգի են Գէորգ Էսաեան սանունդ։ Այս սանունդ և թոշակաւորք հաւասար խնամով կը կըրթուին։

* * *

Տեղեկագրոյն մէջ ըսուած է թէ «Գեր. առաջնորդ և վերատեսուչ վարժարանիս Տ. Տրդատ Հայր Պալեան 1892 մարտէն մինչև 1893 մայիս՝ իբրև 14 ամիս բացակայ դանուեցաւ, խնամակալութեանս յանձնելով Վարժարանին գործոց մատակարարութիւնը։ Բայց տարեշրջանին քննութեանց սկսելէն առաջ հոս հասնելով, յունիս 16ին սկսաւ քննութեան, որ տեւեց մինչեւ 30 յունիս, որ է 14 օր, և այժմ ինք խղճի մտօք կը յայտարարէ թէ գոհ եղած է արդիւնքէն։»—Քննութեանց ներկայ գտնուած են՝ վարժարանին բոլոր դասատուներէն և Վանքին միաբաններէն զատ, նաև ուխտաւորներէն և շրջակայ աւաններէն ու գիւղերէն փափաք տածող հանդիսականներ։ Աշակերտաց ցոյց տուած կարողութիւնն ընդհանրապէս գոհացուցիչ գտնուած է։ Վերջին տարեշրջանին մէջ մանաւանդ բնագիտութեան և բնալուծութեան գործիք ալ բերուած ըլլալով, փորձառականն աւելի գրդիռ տուած է աշակերտաց և աւելի փայլ վարժարանին։ Աշակերտաց բարոյականին մասնաւոր խնամ տարուած է, շաբաթն երկու ժամ դասախօսութեան պահերէն դուրս՝ գործնական բարոյագիտութեան ընդհանուր դասախօսութեամբ։ Վարժարանն ունի նաև բժիշկ մը, Էֆքէրէցի Տքթ. Գրիգոր էֆ., որ ամեն օր կ'այցելէ վարժարանին։

Գեր. Առաջնորդը կ'ըսէ. «Ընդհանուր ակնարկ արձակելով Վարժարանիս վիճակին վրայ և ի նկատ առնելով միջավայրն և տեղային հանգամանքը թէ ուսման և թէ բարոյական կրթութեան մասին, աշակերտաց ալդի կացութիւնը նպաստաւոր և ապագային համար յուսալից դաղափար մը կրնայ ընծայել յայտ քննողին։ Ի հարկէ կան թերութիւններ։ Բայց վարժարանը մնած է արդէն այն չափի մէջ յորում եթէ թերութիւնը տակաւ կատարեալ գործուին և լրանան ամ ըստ ամէ նիւթապէս թէ բարոյապէս, աներկբայ ենք դի այս հաստատութիւն Տէրութեան և Ազգին համար օգտակար պտուղներ պիտի արտադրէ, մանաւանդ Փոքր Ասիոյ այս մասին մէջ»։

Ինչպէս կ'երեւի, առաջնորդ-վանահօր տուած բարի վկայութիւնը կարի զգուշաւոր է։ Անխուսափելի է որ կեդրոնէն այնքան հեռի տեղ հիմնուած վարժարան մը՝ առաջադրեալ կրթական և եկեղեցական նպատակին համեմատութեամբ՝ թերի կեսեր պարունակէ, որք ժամանակի կարօտ են լրանալու համար։ Ամենէն մեծ դժուարութիւնն այնքան հեռի տեղ լաւ վարժապետներ պահելն է՝ կարենալով գոհացնել զիրենք։ Զատական և բնական գիտութեանց դասատուն կեդրոնական Վարժարանի անդրանիկ ընթացաւարտներէն մին է։ Քանի որ Կ. Պոլսոյ կեդրոնական Վարժարանը շարունակէ զարգանալ իւր յառաջդէմ ընթացքին մէջ և նորանոր արդիւնք տայ, դաւառներու առաջնակարգ վարժարանաց և նոյն իսկ Կ. Պոլսոյ նախակրթարանաց համար ձեռնհաս ուսուցիչներ գտնելու դժուարութիւնը տակաւ առ տակաւ ը վերնայ։ Բայց այս ամենայն ժամանակի գործ է։ Ուրախալի ուրիշ երեւոյթ մ'է որ Ս. Կարապետ հիմակ առաջուան չափ հեռի չէ Կ. Պոլսէ, շնորհիւ Գաղատիոյ երկաթուղւոյն։ Ամեն պարագայից մէջ, այս ժառանգաւորաց Վարժարան խոստմնալից հաստատութիւն մ'է, որոյ տարեկան արդիւնքն արձանագրելնուս առթիւ կարժէ խնդակցիլ այն հաստատութեան բարերարող հարազատներուն, որք իրենց հօր անուան պատուական յիշատակարան մը կանգնած են ազգով։ Եւ պէտք է մաղթենք որ մեր ուրիշ կարեւոր վանքեր ևս, որք ժամանակ մը փայլեր են և հիմակ անկեալ ազարդիւն վիճակ մ'ունին, բախտ ունենան օր մը նոյն տեսակ բարերարութեանց արդասաւոր չաղ ու ցողը վայելելու, և Եկեղեցւոյն և հանրութեան համար օգտակարութեան նոր շրջանի մը թեւակոխելու։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ Ի ԲԱՍՐԱՐԴ

Յ. Յարութիւնեան էֆ. հետեւեալը կը գրէ մեզ յուլիս 28 թուով.

Շատ լաւ կ'ըլլար որ այս արձակուրդի օրերուն մեր մօտակայ տեղերը պտոյտներ ընելով քիչ մը շահեկան բերկրիանք ձեզի, բայց այս տարուան արեւին արտասովոր կրակը բնաւ չի թողուր որ եղած տեղերէս քայլ փոխենք, մէկ մը արեւը, մէկ մը դպրոցէ բերած յոգնութիւններս, ևն։

Նախ մէկ—երկու խօսք մեր կրթական գործերէն։ Այս պահուս մերայինք ունին քաղաք և գիւղ 850 արական ուսանող, 190 իգական ուսանող։ Բողոքականք քաղաք և գիւղ 360 աշակերտուհի, 270 ալ մանչեր։ մենք հարեւանցի մը նշանակենք թէ այս գաւառ ութ հազարէն աւելի քրիստոնեայ բնակիչ կայ, զոնք ալ հարկաւ կը հասկնաք թէ Խարբերդցիներէն ո՛րքան առ հարիւր վարժարանի մը ջուրէն կը խմեն։ մենք կ'ըսենք ձեզի գիւրութեան համար թէ՝ հարիւրին 16 ուսանող։ Այս բոլորին համար մերայնոց ծախքն է 575 լիրա։ բողոքականացն 944 լիրա։ Համագումար 1,519 լիրա։ Բողոքական գործիչներ, գոնէ հիմակուանին վրայ դատելով, հին հուանդէն շատ քան պակասցուցեր են, գիւղերը գոյոց չունին շատ տեղեր, նոյն իսկ կեդրոն ճանչցուած 2—3 գիւղերուն մէջ, մերայնոց ջանքերը կարգ մը չէն գիւղերու մէջ անոնցմէ աւելի են ու բաւական ալ մխիթարական՝ կրթական տեսակէտով։

—Պետրոս վարդապետ կամաց կամաց կը ծերանայ։ իւր բոլոր գործերով, առաջուան պէս չուզեր խօսեցնել իւր վրայ։ բայց ամսական 10—20 լիրայի հաստիքաբեր կալուածներ չտկեր է, կ'ապրի։ մէկ մարդ այդչափ ամսականով այստեղ ապրուստի կեանքը կ'ապրի։

—Սարգիս վարդապետ անցեալ շաբթուն մեկնեցաւ, Աստուած տայ որ այս չգիտեմ քանիերորդ անգամին լաւ ըլլայ, գնացած տեղը վանք մը կայ, գոնէ անոր հոգը միակ զբաղմամ գրէ իրեն։

ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ ՊԱՐՏԻԶԱԿԱՆ

Պարտիզակի ազգային արական և իգական վարժարանաց տարեկան հարցաքննութիւնք աւարտելով, ստորեւ նշանակեալ աշակերտք ընթացաւարտ եղած են բարձրագոյն նախակրթարանէն։

Մկրտիչ	Մարտիկեան
Կարապետ	Կերեւանեան
Միհրդատ	Տէրտէրեան
Գրիգոր	Սարայտարեան
Յակոբ	Կարագեան
Զաւէն	Կոգկոդեան (Ատաբազարցի)

Մրցանակաբաշխութեան հանդէսը կատարուած է օգոստ. 1ին։ Վերջացող տարւոյն մէջ պաշտօնավարած են Կ. Պոլսէ յատկապէս բերուած երկու դասատուներ եւս, որք են՝ Գալըպճեան էֆ. Թուրքերէնի համար և Սէմերճեան էֆ. ֆրանսերէնի և հայերէնի համար։

Պարտիզակի ազգային երկսեռ վարժարանին մէջ կան իբր 700 մանչ և 300 աղջիկ ուսանողք, և երկու վարժարանաց տարեկան ծախքն է իբր 45 հազար ղրուշ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ցարդ ծանուցեալ արդիւնք նպաստաւոր են հանրապետական կուսակցութեան՝ ընդհանրապէս և չափաւոր հանրապետականներուն՝ մասնաւորապէս։ Ամենէն աւելի լեզու թափող արմատականք և Բանամայի գործիչներուն դէմ ամենէն աւելի ազմուկ յարուցանող խորհրդարանականք չեն յաջողած ընտրուիլ։ Ընդհակառակն, վայրապար զրպարտեալ պատուաւոր հանրապետականք և անկեղծօրէն Հանրապետութեան յարած անկողմնակք ոմանք ընտրուած են։ Թէեւ տակաւին կասելս է վերջնական կարծիք յայտնելու, բայց կարծես թէ ֆրանսական ժողովուրդն, ամուլ վէճերէ ձանձրացած, չափաւոր տարրերէ հաստատ և տեւական վարչութեան մը կազմութեան փափաք յայտնած է այս անգամ։

ԱՆԳԼԻԱ.— Վէնիզէլոս զրահաւորին ընկղմելովն անգլ. նաւատորմին մէջ բաց թողուած տեղն երկար ժամանակ թափուր չպիտի մնայ։ զի ծովային նախարարութիւնը ժամանակչանցուց հրաման ղրկելով որ Մոնիթեռեր (չքեղ) անունով առաջնակարգ զրահաւոր մը շինուի ընդ փոյթ՝ կրկին պատուանակով։ Անգլ. նաւատորմին ամենէն երկայն, ամենէն լայն և ամենէն հզօր նաւը պիտի լինի սա։ Նաւարանն որ այս զրահաւորը պիտի շինէ, հիմա կը կատարէ հոս զրահաւորին նորոգումն, որ ընդերկար խրած մնալով, կարիւոր նորոգմանց կը կարօտի։ Այս զրահաւորին տորին յարկերուն մէջ գարշահոտութիւններ յառաջ եկած ըլլալով՝ իբրեւ հետեւանք երկար ժամանակ ջրամոյն մնալուն, նորոգութեան աշխատող գործաւորներէն իբր 50 հոգի հիւանդացած են։

ԻՏԱԼԻԱ.—Վիլհելմ Կայսեր նաւազ եղբայրն, Հայնրիհ իշխան, Ճենովա հասաւ, և Ումբերդօ թագաւորին կողմէ ընդունուեցաւ։ Իտալեան նաւատորմի ռազմափորձերուն ներկայ պիտի ըլլայ։

Պ. ԿԼԱՍԹՈՆ անցեալ օր գումարման մը ներկայ էր, երբ շատ տաքնալով վերարկուն հանեց և բովը գտնուող բարեկամի մը տուաւ։ սա ալ ուրիշի մը տուաւ։ Այս երրորդ անձ նոյն իսկ Երեսփ. Ժողովոյ կլասթոնեան կուսակցութեան «խարազան» կոչուած վարիչներէն մին էր, որ գումարման հրմշտուքին մէջ, ինչպէս կ'ըլլայ ինք ալ չի գիտեր, վերարկուն կը կորուսանէ։ Մարդը զոյ կ'ինէ՝ զի գիտէր թէ ծերունի վարչապետն ո՛րքան ճշդապահ է, և եթէ քրտնած դուրս ելնէր առանց վերարկուի, անպատճառ պաղ պիտի առնուր։ Ա՛լ ո՞վ կրնար գուշակել հետեւանքն՝ այնքան ծեր և տկար մարդու մը համար։ Հետեւապէս, ժողովը կէս թողուվ, կը փութայ դուրս կ'ելնէ և անմիջապէս հանդերձավաճառի մը խանութն երթալով, Պ. կլատսթոնի հաւանական չափսն համեմատ նոր վերարկու մը կ'առնու լաւագոյն և ընտրելագոյն կերպասէ, որ կորսուած վերարկուէն շատ աւելի կ'արժէ։ Ժողովը չվերջացած կուգայ իւր տեղը կը գրաւէ, և երբ ծերունին իւր վերարկուն կ'ուզէ, «Զերը կորսուած է, հաճեցէք այս նորն անոր տեղ ընդունիլ» ըսելով՝ նորը կը մատուցանէ։

ՊԷՀՐԻՆԿԻ իրաւարար ատենին վճռոյն առթիւ Անգլիացիք գոհ են որ իրաւաբանական խնդրոյն վրայ կատարեալ իրաւունք տրուեցաւ իրենց, բան մը որ անուղղակէս պատիւ կը բերէ Նաւ Սըր Զարլզ Ռըսէլի, իսլանացի անուանի փաստաբանին որ ծերունի նաւխարարապետին նեցուկներէն մէկն է։ Ամերիկացիք ալ գոհ են որ գործնականի մէջ իրենց պահանջմունք ընդունուեցան, օտարազգիներուն ամերիկեան ջուրց մէջ փոկ որսալու իրաւունքը կրճատուելով կարեւորապէս և ամերիկացի փոկորսներուն առուել իրաւունք տրուելով։ Քանատացիք կէս գոհ կէս դժգոհ են, զի որպէս անգլիական հպատակ, իրենց փափաքածին չափ ազատ չպիտի լինին փոկ որսալու։ Բայց ի վեր քան զամենայն, ամենքն ալ գոհ են, և օտար ազգերն ալ գոհ են։ զի Իրաւարարութեան պատուական սկզբունքն այս առթիւ փառաւոր հաստատութիւն մ'ևս ստացաւ և միջազգային օրէնքը՝ նոր նուիրագործում մը։ Փոկերն ուրեմն իրենց անվերջանալի պայքարներով Մարգկութեան ճշմարիտ շահերուն ծառայութիւն մ'ըրած եղան։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ» (11)

ԺԻԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻՔԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՆԱԽԱԲԱՆ

ՕԼԻՈՒԼԻ ԿԻՐՃԵՐԸ

—Պերթրա՛ն, գոչած էր Մառի, ինծի եկուր, կուզեմ ելլել, հագուիլ, վազել...

—Աստուա՜ծ իմ, բայց կարելի՞ է, սիրելի աղջիկս, կը պատասխաներ պառաւ ստնուն։ Ձեր այդ տկար վիճակին մէջ արգիլուած է ձեզ բուռն շարժում ընելը...

—Ի՞նչ փոյթ, պիտի մեռնիմ, բայց դէթ փորձած պիտի ըլլամ զայն ազատել...

Եւ խեղճ կինը, շնչասպառ, ոտուրները դրած էր այն դէպ խարիսներուն վրայ որ գրգռի տեղ կը ծառայէին։

—Շո՛ւտ, ըսա մը, վերարկու մը... Պերթրան, հնազանդէ...

—Բայց ո՞ւր կուզէք երթալ։

—Ես գիտե՞մ։ Հրազէնի սա հարուածը պարպուեցաւ Օլիուլի կիրճերուն մէջ... հոն պիտի երթամ։

—Թերեւս մաքսախոյս մը...

—Ոչ, մի՛ ջանար զիս ապահովցնել... ջանքերդ ապարդիւն պիտի մնան... պիտի երթամ... պիտի երթամ...։

Եւ Մառի, բովանդակ կորովն հաւաքելով, կը ջանար ոտքերուն վրայ կենալ, բայց կը դանդաղէր։ պաղ քրտինք մը կը թրշէր քունքերը։ արդէն ցնորքի կռանումը կը բախէր իր ուղեղին։

Պերթրան կը բռնէր զայն։

Մառի վերջապէս փաթթուած էր երկար վերարկուով մը որ ամբողջովին կը ծածկէր զինքը։

—Բայց մանո՛ւկը, գոչեց Պերթրան։

—Դուն հոս չե՞ս։ Պիտի պաշտպանես զայն... Դուն ինքդինդ մեռցուցել պիտի տաս՝ անոր քովը մարդ չկտաած...

—Ես պառաւ եմ, տկար եմ, ի՞նչ կրնամ ընել։

—Մառի ձեռները կը դալարէր։

Եթէ իր սէր ծաքի քով կը կոչէր զինքը, իր պարտականութիւնն ալ զակին քով կը բռնէր։

Յանկարծ, պառաւ Պերթրան սարսռաց։

—Մտիկ ըրէք, ըսաւ։

Մառի անոր երեսը նայեցաւ առանց հասկնալու։

—Զլսեցէ՞ք։

—Ի՞նչ։ Իրաւ, ա՛լ չեմ գիտեր, ա՛լ չեմ տեսներ։

—Ո՛չ, չեմ սխալիր... Ոտնաձայն մը կը լսեմ որ կը թնդայ ճամբուն վրայ...

Մառի աղաղակ մը արձակեց։

—Ա՛հ, եթէ ի՞նչն ըլլայ... Այո, այնպէս է... ետ կը դառնայ... խոյս տուած է իր հալածողներուն ձեռքէն։ բայց վիրաւորուած է, կիսամեռ գուցէ...

—Հանդարտեցէք, ընդ առաջ պիտի երթամ... բայց քայլն ամուր է։ ոչ, չէ վիրաւորուած։

—Դնա՛, գնա՛, Պերթրան... վասնզի կը զգամ որ պիտի մեռնիմ։

Պառաւ սոնտուն դուռը վազեց և բացաւ։ Յետոյ, անցնելով պարտիզակէն որ տունը կը բաժնէր հարեւանի ուղիէն, մութին մէջ յառաջացաւ ձեռքերն ընդ առաջ երկնցուցած։

Յանկարծ զգաց որ կոկորդէն բռնուեցաւ, խուլ խորդիւն մը խուսափեցաւ կուրծքէն, դանդաչեց... բայց Տիւլուզիէի ահագին կռուվը կը բռնէր զայն։

—Լռէ՛, պառաւ վհուկ, մրմռաց անոր ականջին հսկային ձայնը, չէնէ, սատանան վկայ, կը սեղմեմ մատներս... և անոր կը խրկեմ քեզի...

Մառի քան մը չէր լսած։

Շիպ չիտակ, անշարժ, ճիտն երկնցուցած, կը սպասէր...

Յանկարծ դուռն ուժգնօրէն բացուեցաւ։

—Ժա՛ք, գոչեց Մառի։

Իր առջեւը գտնուողը գետին նետեց իր ճակատը ծածկող գլխարկը։

—Ոչ, ժաքը չէ, ըսաւ հեգնօրէն ծիծաղելով։ Մառի տը Մովիլլէր... կը ճանչնա՞ք զիս։

Շնչատ, դիակի պէս տժգոյն, Մառի նուաղելու մօտ էր։ Բայց յաղթեց իր տըկարութեան և կանգնեցաւ։

—Պնա՞ռ, ըսաւ, մարդասպան Պիքա՞ռը։

Մարդն ոտքը գետին զարկաւ կատաղութեամբ։

—Այո, մարդասպան Պիքառը։ Ա՛հ, չէիք սպասեր զայն տեսնելու, անանկ չէ՞։ Աղէկ մը կապուած կը կարծէիք զայն թիարանի չթթայլ՞ն... թիապահներու գաւազանին տակ կորաքամակ։ և կը հարցունէք թէ ի՞նչպէս Պիքառ չէ մեռեր կատաղութենէ և յուսահատութենէ... Լաւ ուրեմն, ոչ, աղօրը, Պիքառ չէ մեռած, հոս է, ձեր առջեւը, ողջ առողջ... դժոխքէն դուրս ելլող սատանի մը պէս... և անոր հետ հաշիւնդ պիտի կարգադրէք, Մառի տը Մովիլլէր։

Այս անգամ, Մառի ա՛լ չէր դողար։

Կանգուն, շուրթը կծկուած արիւնացայտ արհամարանքի արտայայտութեամբ մը, դէպ ի դուռն երկնցուց թեւը։

—Դո՛ւրս ելէք ասկից, թշուառակա՛ն, գոչեց։

Թիապարտը ըրքիջով մը պատասխանեց։

—Իրա՞ւ։ Ա՛հ, կը վռնտէ՞ք զիս... Անթեթեթ բա՛ն կ'ըլլար՝ եթէ ոչ սոսկալի... Դուռը կը ցուցունէք ինձ ինչպէս ծառայի մը... և իսկապէս ի՞նչ եմ ես։ Դուք ըսիք թշուառակա՛ն մը։ սպասաւորէն ալ վար, թիապարտ մըն եմ... Լա՛ւ ուրեմն։ թիապարտն եկած է խօսելու Մովիլլէր կոմսին աղջկանը հետ... և դուք մտիկ պիտի ընէք։

Պիքառի դէմքն ահռելի էր՝ զպուած ատելութեամբ և կատաղութեամբ։

Մառի քայլ մը ետեւ գնաց, և ձեռքերը ճակտին տանելով, իբր թէ վանար որ յիմարութիւն չտիրէ յանկարծ իր ուղեղին, գոչեց։

—Պերթրա՛ն, ժա՛ք, առ ի՞սս...

Թիապարտը, բարձրագլուխ, բաղուկները կուրծքին վրայ խաչաձեւ, անոր երեսը կը նայեր իր չողարձակ աչքերով։

Մարդկային դէմք մը երբէք այսքան կատարելապէս չներկայացուց գազաններու անասնային տիպարը։

Պիքառ՝ գայլի խոշոր, երկնկեկ գանկն ունէր։ Մնացեալ դուրս կը ցցուէր իբր թէ պատրաստ ըլլար խածնելու։ ցած ճակատը կը ջախջախուէր փոքր և գեղնորակ բիբերով աչուընկերուն վրայ։

Եւ, այս վայրկենիս, երեսը, կարծես դժոխային ճառագայթէ մը լուսաւորուած, կը բովանդակէր կատաղի անասնոյ բոլոր մոլուցքը։

Անճառ սոսկումով համակ, Մառի անդամ մը ալ գոչեց։ Պերթրա՛ն, ժա՛ք...

—Ոչ Պերթրան, ոչ ժաք չպիտի դան, ըսաւ թիապարտը ցրտօրէն։

—Ի՞նչ ըսել կուզէք։

—Պերթրան իշխանութեանս տակն է... իսկ ժաք...

—Ժա՞ք...

—Այո, ժաք, ձեր սիրահարը, Մովիլլէրներու պարկեշտ աղջիկ, ժաք, հայրը մանկան որ հոս կը գտնուի և որուն վրայ քիչ յետոյ պիտի խօսինք, ժաք չպիտի իմանայ ձեր ձայնը որ օգնութիւն կը գոչէ։ վասնզի ժաք մեռաւ։

—Մեռա՞ւ... Ո՞ւտ է։

—Իրա՞ւ է... ես մեռցուցի։

Մառիին աչքերը տարապայման բացուեցան։ արեան կոկակ մը խուժեց կոկորդը։

—Դուք... մեռցուցի՞ք, մրմնջեց տեսակ մը խորթիւնով։ Ո՛չ, անկարելի՛ է։

—Քիչ մը առաջ չլսեցի՞ք... Ցեսէք, աւասիկ ձեր սիրահարն սպանող զէնքը։ կունք չոչափել երկաթէ փողը, տակաւին չէ պաղած։

Այս անողոքմ խօսքեր կը սուլէին անոր սեղմ ականջներուն մէջէն։

Վայրագ հեգնութիւնն էր իր բովանդակ ալանդակութեամբը։

Մառի ծունգերուն վրայ ինկած էր։ չէր լար։ Սոսկալի անձկութիւն մը կը խածաւէր սիրտը։

—Ես սպանեցի զայն, կրկնեց Պիքառ, վասնզի ճամբուս վրայ գտնուեցաւ։ Այսօր, ինչպէս ժամանակով, կը կարծէի թէ դահիճն իմ գործս պիտի կատարէր՝ դարնելով զայն։ խոյս տուած էր անչուչտ, և անձնուէր սիրահարը իր տարփուշիին վազած էր՝ բարի լուրը տանելու համար անոր... բարեբաստաբար հոն էի... և ժաք մեռա՛։

—Աստուա՞ծ իմ, դթացէք ինձ, ըսաւ Մառի, որ եղունգներովը կուրծքը կը ճանկռտէր։

Յանկարծ ելաւ կանգնեցաւ, և Պիքառին երեսը նայելով։

—Լա՛ւ ուրեմն, մարդասպան, գոչեց, մնցուր քու գործդ... հիմակ ալ դիս զա՛ր։

—Ձեզ մեռցունե՞մ, ե՞ս։ Ա՛հ, դուք չէք ճանչար զիս... Այո, մեռուցի ձեր սիրահարը... բայց ձեռնէ, Մառի տը Մովիլլէր, սպանութեամբ չպիտի լուծեմ վրէժս...

—Վրէ՞ժ, վրիժառութեան վրա՞յ կը խօսիք... բայց ինչո՞ւ... ի՞նչ ըրի ձեզ...

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ ՅԱՋԳ. ՀԻԱՆԴԱՆՈՑ

Յունաց Ամեն. Տ. Նէոֆիտոս Ս. Պատրիարքն երէկ Եէսի Գուլէ երթալով, Յունաց հիւանդանոցն այցելելէ յետոյ մեր Հիւանդանոցը եկաւ և արժանաւոր մեծարանօք ընդունուելով Հոգաբարձութեան անդամ Յարութիւն էֆէնտի Մաստչեանի, Հիւանդանոցի Տնօրէնին ու պաշտօնէից կողմէ, անոնց ընկերակցութեամբ մի առ մի այցելելց հասատաութեան բոլոր յարկերը։ Տիրող մաքրութենէն ու կանոնաւորութենէն գոհ մնաց և իրեն եղած ընդունելութեան առթիւ շնորհակալութիւն յայտնեց։

Բարիզէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կիւիւչէբրան հանգուցեալ Տիգրան էֆէնտիի յուղարկաւորութիւնն հանդիսաւոր կերպով կատարուեր է երէկ Բարիզու Հայոց մատրան մէջ և մարմնին ամփոփուեր է Բէռ-Լաշէզի գերեզմանատունը։ Քառասունի չափ պսակներ նուիրուած էին դագաղին։ բարեկամաց կողմէ դամբանականներ արտասանուեր են։

Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը նախընթաց օր հեռագրեց ի Բարիզ, Տոքթ. Եաղուպեանին, որ ի գիւմցս Հոգաբարձութեան պսակ մը դնէ Կիւիւչէբրան էֆէնտիի դագաղին վրայ, ինչպէս խորին ցաւակցութեան։

Գեր. Օրմանեան Սրբազան այս իրիկուն կը մեկնի մայրաքաղաքէն, Աբմաշի Դպրեվանքը վերադառնալու համար։

ՊԱՇՏՕՆԱԳԻՐ

Տպագրական Տեսչութեան

Մաքս. լրագրիչը կանոնաց հակառակ շարժած ըլլալով, այս օրուընէ սկսեալ մէկ շաբաթի դադարման դատապարտուած է։

10 օգոստոս 1893

Հրկիզեալ Նոր Թատրոնին ներքև գրասենեակ սափրիչը, 400 ոսկւոյ գումարն ստացած ըլլալով Բէրայի կալուածոց հոգաբարձութենէն, երէկ թողուց իր խանութին, որ նորակառոյց չէնքին մաս պիտի կազմէ։

ԿԵՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ազգ. Կեդրոնական Վարժարանին ուսերորդ տարեշրջանը պիտի սկսի յառաջիկայ սեպտեմբեր 1էն։ Առաջին խարզը մոնել փափագող ուսանողք կրնան ներկայանալ ի վարժարան՝ իրենց ծնողաց կամ պաշտպանին հետ, մինչեւ օգոստոս 22 ամեն օր, մինչեւ կէս օր եւ անդ անունները արձանագրել տալով տեղեկութիւն ստանալ մտից ձեւակերպութեանց մասին։

ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Մանկապարտէզ և Ո-սա-Մարան Աղջկանց

Սոյն երրորդ հասատաութեանց առաջնոյն վերաբացումն յառաջիկայ սեպտ. 1 Դշ. օր, իսկ վերջինները օգոստ. 23 Բշ. օր տեղի պիտի ունենայ։

Վարժարանս ունի 20է աւելի հայ եւ օտար ուսուցչայ, ուսուցչուհեայ եւ մանկավարժուհեայ ընտրելագոյն խումբ մը՝ զոհացում տալու համար տեղացի եւ մանաւանդ զաւառաբնակ ծնողաց կրթական ամենախիստ պահանջմանց։

Լեզուաց, ինչպէս նաեւ Մանկապարտէզի Ցոր ապէլեան նուէրներու եւ աղջկանց ձեւի, կարի, ասեղնագործութեան ու դաշնակի դասերը մասնաւոր հոգածութեան առարկայ են։

Հասատաութիւնքս կ'ընդունին համեստ Ռոշկներով 3 տարեկանէ վեր գիշերօթիկ եւ ցերեկեայ երկսեռ աշակերտներ՝ որը կը վայելեն նաեւ ընտանեկան ամէն այցուրջ խնամք։

Բանակցութեան եւ աւելի շահեկան տեղեկութեանց համար դիմել առ Տէր եւ Տնօրէնն, օգոստոս 20 սկսեալ ամէն օր կէս օրէն առաջ ի կէտտիկ-փաշա եւ կէս օրէն ետքը ի Գում-գափու Պարտիարքարանի փողոց Թիւ 3։

5 օգոստոս 1893 Հիմնադիր-Տեսուչ

Կ. Պոլիս 723 Տ. Մ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱ, 22 Օգոստ.—Պալքանեան.— Ի Կալիչիա, երեք տեղեր, երկու օրուան մէջ, 19 վարակեալ, 12 մեռեալ։ Ի Պուքովինա, մէկ հոգի բռնուած։

ՄԱԼԴԱ.—Գերմանական, աւստրեան և պէլժիական նաւահանգիստներէ եկող նաւերուն համար հնգօրեայ քառանդինա։

ՍՈՖԻԱ.—Պաշտօնապէս կը հերքուի Վիտինի և այլ դանուելեան քաղաքաց մէջ հնութոտ ծագիլը։

ՐԻՕՀԼՆ.—Փարիզէ կը հեռագրուի առ Բէօշէնէվ. Իտալիա խնդրեց որ էկմորդի դէպքին մէջ յանցաւորը խստիւ պատժուին, նմանապէս Մարսիլիոյ քաղաքապետն։

ՓԱՐԻԶ.— Իտալեան դեսպան Պ. Ռէման այս առաւօտ նոր տեսակցութիւն մ'ունեցաւ նախարարապետ և ներքին գործոց նախարար Պ. Տիւբիւիի հետ։ Ֆրանքուէտիստական գործը կարգադրման ճամբու մէջ է։ Պ. Տիւբիւի խմացուց դեսպանին թէ էկմորդի քաղաքապետը պաշտօնանկ եղած է։

ՀՌՈՄ.—Ֆրանսայի դեսպանատան վերաբերեալ գործին առթիւ, Հռոմի կառավարչին և ոստիկանութեան տնօրէնը պաշտօնանկ եղան ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ։

ԹՈՒՐԻՆՕ.—Հանրային նուագահանդէսին մէջ, ունկնդիրք եռանդեամբ ծափահարեցին արքայական քայլերգն և Գերմանիոյ ազգային երգը։

ԵՂԵՌՆԱՅԱՏ ատեանն երէկ զբաղեցաւ Ըէժիի դէմ Մուսթաֆա սպանութեան Ա և Մէհմէտի վիրաւորուելուն դատովը։ Ամբաստանեալը՝ Վասիլ՝ դատապարտուեցաւ տասնհինգ տարուան չղթայակապ աշխատութեան։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Ակնայ շրջուն ոստիկան-զինուորք ձերբակալեր են Սիւլէյմանօղլը Վէլի անուն աւազակն, որ Տէրսիմի աւազակապետներէն Շամ Ուշագը Սիւլէյման Զավուշի մարդերէն է։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ չինութեանց նախարարութեան երկաթուղեայ տնօրէն Խայրի պէյ և մասնագէտ խորհրդական Պ. Կալան՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ պիտի երթան քննել Անատոլուի երկաթուղեայ ընկերութեան կողմէ մինչեւ Ինկիլիզի շինուած գծին երկու կողմը գտնուած մէկ քանի տեղերը։

ԼՈՐՏ ՊԱՅՐՆ.— Այս անունը տուած է Պ. Տէվէզրիւս Սդէֆանովիչ իր նորակերտ չբեղ զբօսանաւին որ Անգլիոյ մէջ շինուած է և նախընթաց իրիկուն Պոսոյ նաւահանգիստը հասաւ և Գալաթաչի առջեւ խարիսխ նետած է Լորտ Պայրն Պիրէոնէն մայրաքաղաքս բերաւ իր տիրոջ եղբայրը՝ Պ. Բօյ Ադէֆանովիչը։

Այս գիշերանաւ, որուն հրամատարն է Էլիրդ նաւապետը, 156 տակառաչափ տարողութիւն ունի, 130 ձիու սիժով մեքենայ մը, 184 ոտք երկարութիւն և 24 ոտք լայնութիւն։

ՖՕՍԲՕՂՕ Մանկօ ընկերութեան նոր մէկ շոգենաւը, Տէր-Դրբէռ-ս Շլէյէ, երէկ առաւօտ Պոսոյ նաւահանգիստն հասաւ Քարտիֆէն, հանքածուխ բեռցած։ Այս շոգենաւ 2500 տակառաչափ տարողութիւն ունի և ժամը 12 մղոն ճանբայ կառնէ։

ՊՐՈՒՍԱՅ մէջ սառոյցի գործարան մը հաստատելու համար դրամատէրց ոմանց կողմէ ձեռնարկներ եղած են։

ՄԱԽՍՈՒՄԷՅի վարչութիւնն որոշած է բժիշկներ ունենալ իր այն շոգենաւերուն մէջ, որք Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն դուրս կերթեւեկեն։

ՍԻՐՈՑ ՓՈՐՁԱՆՔը.—Ասկից երեք ամիս առաջ Պրուսայի խաներէն մէկին երկու պանդուխտներ կուգան, ծերունի մը և իր հարսնցու աղջիկը։ Ասոնց մասնաւոր սենեակ մը կը յատկացուի։ Խանին սպասաւորներէ մէկն՝ աչքին զարնելով մանկամարդ աղջիկը՝ սիրոյ բոցը կը զգայ կուրծքին տակ և կ'սկսէ իրեն կին առնել զայն։ Գիշերն կը սկսի յարգանքներով ու պատիւներով շրջապատել այդ հայրն ու աղջիկը։

Օր մը, ծերունին կը կանչէ սպասաւորն ու կ'ըսէ անոր։

—Տղաս, քեզի շատ հաւնեցայ։ Հասուկ աղջիկ մը ունիմ, Աստուծոյ հրամանովը քեզի տալու մտադիր եմ, կ'ընդունի՞ս։

Կ'ընդունի՞մ, սիրաբորբոք սպասաւորը։ խելքը գլխէն կ'երթայ, սիրայօժար կը հաւանի և կ'ըսէ թէ որշափ ատեն որ այդ խանը մնան՝ բնաւ ծախք չընեն անոնք։ Եւ հէք սպասաւորը ա՛ւ ինչ ընելիքը չի գիտնար իր ապագայ անելիքը և իր ապառնի կինը գոհացնելու համար։ Երեք ամիսը կանցնի այսպէս։ հինգ օր առաջ, ծերունին ու աղջիկը խանէն դուրս կելլեն առարկելով սպասաւորին թէ իրենց բնակավայրէն պէտք եղած ծանուցագիրը պիտի առնեն՝ ամուսնութիւնը կատարելու համար։ Այդ ծանուցագիրը մինչեւ այսօր չէ բերուած, և սիրակէզ սպասաւորը բերանը բաց կը դիտէ այն կողմն ուսկից անհետ էր եղած իր ապագայ կինը, որուն հայրը խաբեբայ մըն էր լոկ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ կալուածատրոց տնօրէն անուանուած է Վանայ կալուածատրոց տնօրէն Հասան Թահսին էֆէնտի։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆ.— Առջի օրը Թօփխանէի կողմը, սենեակի մէջ բնակող Մուսթաֆա անուն սպայական մը ինքզինքը վիրաւորեց և թէեւ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, սակայն էկս ժամ յետոյ մեռաւ։

ԵԳԵՍԻՈՅ գաւառին եւրոպական գործերուն նկատմամբ ինչ ինչ քննութիւններ կատարելու համար Հալէպէն յատուկ պաշտօնեայ մը զրկուեր է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մաքսատան վաճառանեալ տնօրէն Մուսթաֆա պէյի ընտանեաց ամսաթոշակ մը յատկացուեր է։

ԳԱԻԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Անցեալ ամսոյ 25ին Սեբաստիայէն էկս ժամ հեռուն գտնուած վանքի մը չբնակայ անտառէն հրդեհ մը պայթելով, հոն գտնուող ոստիկանք խուզարկութեանց ձեռնարկեր և ձերբակալեր են Սեբաստացի Քիւբէշիոյլը Արմենակ անուն հայ մը, որ ըբվոլվեր ի ձեռին կը փախչէր։ Արմենակ հարցաքննուելով ըսեր է թէ պայթած հրդեհէն ելած գնդակը Սեբաստացի Օնպաշիոյլը Սիմոնի հանդիպած ըլլալով՝ ինքզինքը փախչիլ ուզեր է և թէ այդ մարդուն դիակը անտառին մէջ կը գտնուի։ Դիակը այդտեղէն հանուելով յետ քննութեան թաղուեր է։

—Անցեալ ամսոյ 26ին Ակնայ մէջ ձին օղլը Ապտիւրրահմանի որդին խեղդամահ ըներ է նոյն տեղացի Պոլոս անուն անձը։ Մարդասպանը ձերբակալուելով հարցաքննուեր և խոստովաներ է թէ այդ ոճիրն ինքը գործած է՝ Պոլոսին դրամները ձեռք անցնելու համար։

ԿՈՑԲԸ.—Կայսերուն մէջ եղական տիպար մը կը ներկայացնէ այն կոյսն որ գաւառները կը շրջի խաբեպտիր խօսքերով փափաք գիւղացիները խաբելով և մեծաքանակ տակ շրջելով։ Հիմակ Պալքէսէր կը գտնուի։ անկից առաջ քանի մը մօտակայ գիւղեր շրջեր և քիմիագիտութեան ու դրամագիտութեան վրայ համոզիչ ճառեր խօսեր է, և բացատրեր է թէ ինչ միջոցներով կարելի է հարստութեան տիրանալ։ հէք գեղջուկները մտիկ կ'ընեն բերանուն ջուրերը վազելով։ մէկ ոսկին ակնթարթի մէջ երկու ոսկի ընելու համարոր ունեցած հրաշալի ճարպիկութիւնը լսելով, միամիտներ իրենց գրամը կը յանձնեն նենգամիտ կոյրին։ Խաբեբայութեամբ դրամ ձեռք ձգելը երեւան ելլելով՝ կը դատուի կոյրն ու բանտ կը նետուի։ Երեք ամիս ետքը դուրս կելլէ, և երկու խօսք նետելով կարմրուկ ոսկիներ շահելու ամենադիւրին գործէն ետ չկենալով, կը շարունակէ իր շահատակութիւնները, և հարիւր եօթանասուն ոսկի մտ գումար մը կառնէ իր քաղցր լեզուէն խաբուող դիւրահաւատներէն։

Նորէն կը բռնուի կոյրը և կը խոստովանի իր յանցանքը, և միանգամայն յայտ կը յայտնէ որ եթէ այս անգամ գիւղերն ելլէ, երեք հարիւր ոսկի ալ պիտի կրնայ ձեռք ձգել։

ԱԶԴ.—Պէշիքթաշի Սբ. Աստուածածին եկեղեցւոյս վազգէն Սկիւտար Իսմայիլ Թէնսուքի փղոց 2 եւ 4 Թիւ երկու տուներուն կէսը մահիլիւ մնացած ըլլալով, Թաղական խորհուրդս՝ միւս կէսերուն տիրոջ նետ յիշեալ երկու տուներն ի վաճառ հանած է, ուստի ներկայիս կ'ազդարարուի թէ՝ ո՛վ որ ծախու առնել կուզէ պարտի Առւականէս մինչեւ 31 օր ամեն ուրբաթ եւ կիրակի առաւօտները դիմել ի խորհրդարան թաղիս։ Ի դիմաց Թաղ. խորհրդոյ

Պէշիքթաշի

Ա. Ապէնեանդպիր Վ. Ապէնեանդպիր

Մ. Ա. ԽԻՏԱՎԷՐՏԵԱՆ Թ. ԵՕՐՏԱՄԵԱՆ

8 օգոստ. 735 1—8

ՐՈՊԷՐԴ ՔՈԼԷՃ

Սոյն Քոլէճ, հաստատեալ կայսերական բարձր հրատէով, կազմակերպեալ է Եւրոպեան ու Ամերիկեան նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կազմ մը, որով կը կառավարուի։ Նաեւ ընտիր եւ յաջողակ ուսուցիչներ՝ Հայերէն, Գուկարերէն, Դպիրներէն, Գերմաներէն, Յունարէն եւ Թրքերէն լեզուաց համար։ Ունի զբաղտուն մը, իրը 8000 հատորներէ բաղկացեալ, Երկրաբանական, Հանրաբանական, Կենդանաբանական եւ Բուսաբանական հաւաքածոյներ, եւ Բնագիտական, Տարբաբանական, Բնախօսական եւ այլ բազմաթիւ գործիներ։

Որովհետեւ բնական գիտութիւնը մեծ կարեւորութիւն ստացած են զարդիս, նոր տնօրինութիւնը եղած են զայնս ուսանելու դիւրութիւններ ընծայելու համար, եւ սոյն ճիւղերու համար նոր դասախօս ևս կարգուած է։

Բոպէրդ Քոլէճի մէջ աւանդեալ գրական եւ գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէնն է։ սակայն իւրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանել իւր մայրենի լեզու եւ տոհմային պատմութիւն։ Հայերէն լեզուի եւ գպրութեան համար գծեալ է ուսման կատարեալ ընթացք մը որուն պարտի հետեւիլ իւրաքանչիւր հայ ուսանող։

Հաստատութեանս բարաշէն եւ հոյակապ շէնքերն կառուցեալ են ի Բումելի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպեան կողմը գտնուող գեղեցիկ եւ ազատ գեղեցկագոյնն եւ ամենէն առողջարարն համարեալ է։

Քոլէճի յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 3/13ին։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տեսչութիւնն որ ի Բումելի Հիսար։ 683 8—16

ԱՂԶԿԱՆՑ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ ՅԻՍԿԻՍԻՏԱՐ

Քոլէճիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 2/14ին։ Տեղեկութեանց համար պարտ է դիմել առ Քոլս-տնօրէնուհին, Միս Ֆէնշրմ, յեսկիւտար։ Տնօրէնուհեան ուղղեալ նամակները պարտին յղուիլ յԱմերիկան խան, Կ. Պոլիս։

713 5—16

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Մ. ՔԼՀԵԱԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ երկար ատեն Կ. Պոլսոյ մէջ Ազգասիրներ խմբագրելէ եւ ի կեսարիա դատական շատ մը պաշտօներ վարելէ յետոյ, այս անգամ Պահէճ գարու Թաշ-խան 56 Թիւ սենեակը հաստատուած է։

Պատրաստ է ոչ միայն պաշտօնական ամէն տեսակ գրութիւններ օրինական ձեւով խմբագրել՝ այլ եւ դատաստանի կարօտ խնդիրներ յանձնել ամենէն հաւատարիմ եւ ժեռնդաս եւ վկայեալ փաստաբաններու։

660 13—22

ԱԿԱՊԱՆ

ԴՈՒԱԹԻԼ, 11 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՌԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ամիս Լոնտրայի վրայ	109 ½
3 » Փարիզի »	23 05

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊՈՐՈՒՆԿԻՆԵՐ

Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ. Սէրի)	24 04
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուելացաւ »	24 05
Կէս օրին »	24 04
Թանվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	— —
» » ժամ 5ին	— —

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԻԵԹԴՈՒԹԻՒՆ

Փոխան Թիւն Սէրի	54 —
» » »	33 25
» » »	24 32

ԲԱՆԿԵՏՈՒՄՆԵՐ

Օսմանիէ ժէնէրալ Անգլ. Լիր.	— —
Քէյտի ժէնէրալ » »	7 24
Պանք տը Բօնս. » »	3
Օսմ. Շանժ է վալ.օր » »	2 10
Ռէմի Օսմ. Ոսկի	16 27
Թրամուէյ » »	382 ½
Օսմ.Ապահովագր. Ընկ. » »	310
Բումէլիի Երկաթուղի Ֆր.	85
Բանկեթոզի Լաւրիոմի	33

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՅ

Օսմանեան ոսկի դրշ.	100
20 ֆրանքնոց »	87 18
Անգլիական ոսկի »	110 9
Մարք (Գերմանական ոսկի) »	107 22
Իմպէրիալ »	90 21
Քրիմիից »	51 18
Բուլգ Աղթաղրամ »	8 72
Մէճ. արծաթ (տարբ.) »	197 38
Մանր արծաթ »	103
Մէճիտիյէ »	97
Թասֆիյէ »	— —
Տակոս Ղալաթիոյ Սայրաբանի »	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՈՒԱ

ՓԱՐԻԶ, 22 Օգոստոս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 22
» » 4 ½ %	103 97
Օսմանեան քոնսոլիտ. Սէրի Դ.	22 10
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	451 87
Օսմանեան Երկաթուղի	85 50
» Բէմիլի բաժնեթուղթ	382 81
Պանք Օթոման	569 37
Քէյտի Լիոնէ	773 75
Իտալական Ռանթ 5 %	84 70
Եգիպտական միացեալ	505 93
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 365
Օսմանիյէ (Օսմանեան բոնսոլիտ)	411 87

ԼՈՆՏՈՆ, 22 Օգոստոս

Անգլ. բոնսոլիտ	97 68
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 75
» » » Ա.	54
» » » Բ.	33 25
» » » Գ.	22 87
Օսմ. փոխառութիւն 1871	96 75
Փոխառութիւն 1877 (Տէ Ֆանս Լոն)	95
Պանք Օթոման	12 62
Այտրնի երկաթուղի	11 87
Գասսպայի երկաթուղի	13 50
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիկէ)	99 50
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	102 50
Հելլենական 3 %	35
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 562

ՎԻՆՆԱ, 22 Օգոստոս

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 55
» Փարիզի »	48 50
Օսմանեան Բէմիլի բաժնեթուղթ	188 80
» Երկաթուղի	47 80

ՊԵՐԼԻՆ, 22 Օգոստոս

Օսմանեան Երկաթուղի	79
Օսմ. Բէմիլ	199
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 225
» Փարիզի »	80 35

Հրատարակուեցաւ Տէմիրճիպաշեանի Հայ-գաղ. Բառարանի 10դդ. Թիւը, գին 10—12 դրուշ, կեդրոնատեղին է Զ. Թորոսեանի գրատուն, Պահէճ-Գարու, Թիւ 4։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Դավաֆեան գրատունը որուն յաջորդած եմ հաստատուած է շատ տարիներէ հետէ ի Գալիս Զարմարիլար Եօրուշ Թիւ 20։ Այս անգամ կը ծանուցանեմ արգոյ հասարակութեան եւ ի մասնաւորի Պատ. Հոգաբարձութեանց եւ ազգ. ուսուցչաց, որ բաց ի Հայ. Տաճկ. Գաղ. գիտական դասական եւ այլ բազմապիսի գրանց, դպրոցական նոր շրջանի առթիւ ի վաճառ հանած եմ հետեւեալ դասագրքերը խիստ զոհացուցիչ պայմաններով։

	Դշ.	Փր.
Անէմեան Թ. Նոր քերականութիւն, աշխարհաբար լեզուի, Ա. տարի	3	—
Անդրէասեան, Տաղկաբաղ հաւաքածոյք	4	20
Բարսեղեան Հ. Գիսաւորք	5	—
» Աստեղագիտ. սկզբունք	12	—
Գալպճեան Պ. Այնէի Միւնշաաթ, հմուտ.	2	—
» » » ընդրծ.	12	—
Գարագաշեան Ա. Մ. Գաղ. քերականութիւն, ըստ Օլէնտորֆի	15	—
Գարագաշեան Ա. Մ. Արծաթանգ Բարիզի (L'écho de Paris),	10	—
Դուրեան Եղիշէ Ծ. Վ. Բառագիտութիւն Հայ. քերականութեան	2	20
Դուրեան Եղիշէ Ծ. Վ. Ընթացք ի զրոց բարբառ Ա.	5	—
Դուրեան Պետրոս, Տաղք եւ Քատերգութիւնք	15	—
Էմիլ Օթթոյ, քերականութիւն Ֆրանսերէն լեզուի Ա. եւ Բ. մասը	15	—
Էքսէրճեան Բ. Տարերք Մայր. լեզուի Ա.	3	—
» » » Բ.	4	—
» » » Գ.	4	—
Թահմազեան Խ. Գեղագրութիւն, հայ. գաղ. համատ	2	—
Թահմազեան Խ Գեղագր. գաղ. ընդրծկ.	20	—
Թէյեան Ե. Իրաւագիտութիւն ընդարձակ երրորդ Տպագր.	5	—
Թէրզեան Դ. Նոր Այբենարան Ֆրանս. լեզ.	1	20
Ժօրժ Հ. Առողջաբանութիւն Քարգմ. Էմէրճեան	5	—
Հինտլեան, Բանալի ընթերց. Անգ. լեզ.	3	—
» Ոճ, Յատկաբանութիւն, Առակք Ֆրանս. լեզուի	10	—
Մօզեան, հաւաքածոյ հատնտիր քերթ. Դաղ. մատենագրութեան	4	—
Յակոբեան Տօքթ. Հիւանդին բարեկամը	15	—
Նիշմանեան, Քերականութիւն զրաբար լեզուի	4	—
Նիշմանեան, Քերականութիւն հայ. գաղ. լեզուի	5	—
Ոսկեան, Նոր ընթացք գաղ.է ի հայերէն	2	—
Պարգմանութեան	4	—
Պօղոսեան Տիգրան, Աշխարհ. պատկերազ.	4	—
» » Թուաբ. ընդարձակ	15	—
Սէրվիչէն Տօքթ. Մանկատածութիւն 2 հատոր	20	—
Տըպէյ, Առողջաբանութիւն, Քարգմ. Դ. Ներշապուհ	15	—
Ֆէլէկեան Ս. Ծաղկեփունջ կամ նոր ընթերցարան	2	—

ԿԱՐՆՈՑ ԴՊՐՈՑՆԵՐը

ԿԱՐՆՈ, 30 Յուլիս

Քաղաքիս ազգ. վարժարանաց մասին քիչ բան խօսուած է այս սիւնակաց մէջ։ Այս տարուան քննութիւնը, որը միթարական երեւոյթ ունէին, առիթ կուտան ինձ անոնց մասին ընդհանուր ակնարկ մը նետել։ Կարնի ունի մէկ կեդրոնական մանչերու վարժարան, մէկ օրիորդաց վարժարան և երկու թաղային երկսեռ վարժարաններ՝ Արծնեան, Հոփսիմեանց, Տէր Ազարեան և Մրբոեան անուամբ։ Իսկ Ազգապրեան մասնաւոր վարժարանն առաջիկայ ուսումնական տարեշրջանին պիտի գայ մտնել ի շարս վերոյիշեալ վարժարանաց՝ համաձայնութեամբ իւր հիմնադիր-տնօրէնին Մկրտիչ էֆ. Ազգապրեանի։ Անցողակի յիշենք թէ առանցնկ գատ քաղաքիս մէջ կայ ուրիշ մասնաւոր վարժարան մը ալ, Տէր Սարգսեան անուամբ, յանուն իւր հիմնադիր տնօրէնին Վահան էֆ. Տէր Սարգսեանի, որ հակառակ իւր երիտասարդ և հիւանդոտ վիճակին՝ յամառ տոկունութեամբ մը բաւական գոհացուցիչ կերպով կը դատարկէ 40—50ի չափ մատաղ աշակերտներ։

Վերոյիշեալ չորս ազգային վարժարանաց մէջ կը դաստիարակուին մօտ 1400—1500 երկսեռ աշակերտք և աշակերտուհիք, որոց համար տարեկան մերձաւորապէս 950—1000 ոսկւոյ գումար մը կը ծախսուի, զոր կը հայթայթէ եկեղեցւոյ թաղային արկղը հասուլթարեր կալուածոց եկամուտներէն, և դուն ուրեք ժողովուրդը կը մասնակցի այդ ծախսուց իր զաւակաց աննչան տարեմեջոյակի մը վճարմամբ, որոյ գումարը հարիւր հինգ հանկի հարիւր ոսկւոյ։ Այդ վարժարանաց մէջ պաշտօն կը վարեն մօտ 20 ուսուցիչներ և 16 ուսուցչուհիներ՝ գրեթէ ամենն ալ տեղացի։ Թոդունք վարժարանաց անցեալը, որոյ վրայ խօսիլն երկար հետաքրքրութեանց չարք մը կը բանայ մեր առջեւ, և ի հարկէ առնենք վերջին տարը տարուան ժամանակամիջոցը, ու պիտի տեսնենք թէ այդչափ ատենուան մէջ թաղային արկղը ծախսած է մօտ 10,000 ոսկւոյ մի պատկառելի գումար մեր վարժարանաց համար, որոնք ի փոխարէն այդ ահագին գումարին՝ մէկ ընթերցարատ աշակերտ իսկ չեն կրցած արտադրել գէթ զարգացուցիչ պատճառ։ պատճառը պէտք է փնտռել զիրար հակառակ և մի գլխի միոյ իրարու յաջորդող կրթական ծրագիրներու, ուսուցչական խմբէն ոմանց անհամերաշխ և տկար գործունէութեան, դասատուաց ամենօրեայ փոփոխութեանց և վերջապէս ծողովրդական անփութութեան մէջ դեպի վարժարանները։

Մեր վարժարանաց ծրագիրք ոչ միայն յաճախ անմարսելի են, այլ և անյարմար տեղական հանգամանաց և որ ցաւալին է՝ չարունակ փոփոխութեանց ենթակայ։

Կրթական ծրագիրներու այս անտեղութիւնը, թերեւս ամենէն աւելի այս տեղ գործած են իրենց նախճիրը և ոչ նուազ արդարացուցիչ փաստ մը ընձեռած են այն կարգ մը ուսուցչաց, որք ապրելու համար միայն պաշտօն ստանձնած լինելով, իրենց ապիկարութիւնն այդ փոփոխութեանց ներքեւ կուգեն ծածկել, մինչդեռ կարող և իրաւամիտ ուսուցիչն իր ստանձնած առարկային ծրագիրն ինք պէտք է յօրինէ իրեն համար և հաստատամտութեամբ յառաջ կը մղէ զայն՝ երբ գիտէ թէ պաշտօնական ծրագիրք տառական նշանակութիւն միայն ունին։ Իրաց այս տխուր կացութեան այժ կուգան տալ նաեւ ուսուցչական այն յաճախակի փոփոխումք, որք բնական է թէ վերու վայր կ'ընեն կրթական ամեն կարգ ու սարք։ տարեշրջանը չը լրացած՝ կը տեսնէք որ ուսուցչական խումբին գոնէ մէկ չորրորդ մասը փոփոխութիւն կրած է։ իսկ ժողովուրդը չհետաքրքրուիր բնաւ վարժարանական հարցով։ թէպէտ կը փափագի որ վարժարանները բարեկարգ վիճակ ունենան և իւր մանուկները բան սորվին, սակայն իր փափագը միշտ փափագ կը մնայ, ցորչափ չուզեր իր նիւթական և բարոյական աջակցութիւնը նուիրել ազգ. կրթական մարմնոյ աշխատութեան։ Ցաւալի է խոստովանիլ որ այս բան աւելի նվաստելի է մեր հարուստ դասակարգին մէջ, որ չեմ սխալիր եթէ ըսեմ թէ տարուան մը մէջ ժամ մը իսկ խորհած չունի վարժարանի վրայ՝ թող թէ այդ որբավայրէն ներս նայած։

Գեր. Օրմանեան Սրբազան շատ ալ խատեցաւ այս խնդիրները բանալու և ըստ բաւականին կրցաւ հարթել ճանապարհն, որ ապա յետ հրաժարման Ն. Գերապատուութեան, իր առաջին վիճակը վերադարձաւ մինչեւ մեր օրերը, յորս մխիթարական է տեսնել թէ Գէորգ Սրբազանի Նման Առաջնորդ մը և ներկայ Ուսումնական Խորհրդոյ անդամոց Նման անձինք փոյթ և հոգածութիւն կը ցուցնեն այդ անտեղութիւնները միանգամ ընդ միշտ վերցնելու մեր վարժարաններէն, և ուրախաւորիթ է որ նոցա այս օգտաշատ ձեռնարկին յաջողութեան ճշմարիտ սատար կը հանդիսանայ մեր վարժարանաց երիտասարդ տեսուչն և հայ լեզուի գրագիտութեան ուսուցիչ Գաբրիել էֆ. Լուսապարոնեան, որ գործոն

և արդիւնաւոր դեր մ'ունենայ իր միամեայ պաշտօնավարութեան մէջ։

Ներկայ արձակուրդի օրերուն մէջ, ուր առաջիկայ ուսումնական շրջանին համար կը խորհուի անշուշտ մեր վարժարանաց համար աւելի արդիւնաւոր կարգադրութիւններ, կը կարծեմ թէ հետեւեալ առաջարկներս իրենց օգուտը կրնան ունենալ։

Ա. Ամենէն առաջ տեղական հանգամանաց համապատասխան ծրագիր մը կազմել, մէկ կողմ թողլով կարգ մը «ութիւն»ներու շարքը, որք բնաւ օգուտ չունին՝ ծրագրին մէջ իբրեւ զարդ ծառայելէ զատ, և գոնէ վարժարանական ամբողջ ընթացքի մը համար գործադրել տալ զայն տեւական և անփոփոխելի կերպով։

Բ. Երկու սեռի դասարարներէն ընդունակներն ու յառաջդիմասէրներն որք բարեբաղդաբար պակաս չեն, զատել և անոնց վրայ յատկապէս յարմարագոյն ուսուցիչներ և այդպէս կարող ու հաւասարչափ մի նոր ուսուցչական խումբի ձեւը յանձնել վարժարանաց ղեկը։

Գ. Իւրաքանչիւր ուսուցչի հետ առանձինն պայմանագիր մը կնքել, անպատճառ պաշտօնավարութեան պայմանաժամ նշանակելով, որ երկու տարիէն պակաս պէտք չէ լինի։

Դ. Ուսուցիչները լաւ վճարել, գիտնալով որ վարձատրութիւն և արդիւնք իրարու հետ ուղիղ կը համեմատին, և յայտմ յաջողելու համար վարժարանին պիտանի քիչ մը ևս ընդարձակելու միջոցներ գտնել, որոց գլխաւորն է աշակերտաց թոշակի դրութիւնը, զոր ընդունել տալու համար ջանք իրենայելու չէ։

Այս կարեւոր կէտերուն գործադրութիւնը, որ դժուարութիւն չպարունակեր, անշուշտ ենք թէ պիտի տայ մեզ մեր վարժարանաց ձեռամբ այն կատարեալ արդիւնքը, որուն կը բաղձանք ամենքս։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Վ. ՃԱՌԱԳԻՐ

ՎԵՐԱԲԵՐԵԼ ԱՏԵՆԻ ՊԱՏԱՅԱԿԱՆ ՃԻՇԴԻՆ

(Շարունակութիւն երեքիկ թիւերու)

Նկատելով որ Այլանճեան Կարապետ դատարանին առջեւ կրկնած և հաստատած է իւր այս յայտարարութեանց հիմնական կէտերն՝ այսինքն թէ ինք խռովարարական գրգռումներ ըրած է, թէ ընկերութեան անունց ցանկին յատուկ տեսակը քանդած է, թէ Մարզուանի հետ բանակցութիւնք կատարուած են, թէ իւր երկու ընկերներն և Դանիէլ վարդապետն ի միասին խռովարարական տեսակցութիւններ ու խորհրդակցութիւններ կատարած են Անտոն Ռշտունիի հետ։ իսկ միւս կէտերը ծածկած և անոնց տարբեր նշանակութիւն մը տալու ջանացած է։

Նկատելով որ Ճէպիտէլիքեան Յակոբ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ վերոգրեալ յայտագրոյն պարունակութիւնը կրկնելով մանրամասնօրէն խոստովանած և յայտարարած է թէ մէկուկէս տարի առաջ Մարզուանէն մարդ մը եկեր է ի կեսարիա ընկերութեան անդամից Թիւր քննելու համար, թէ այդ մարդուն ա՛վ ըլլալը չգիտեր, թէ Ռշտունիի հետ իրենց կատարած տեսակցութեանց ու խորհրդակցութեանց ներկայ գտնուեր են նաեւ Կէմէրէկցի Ժիրայր ու Յակոբ Բէհլօ, թէ ազգարարութիւնները Տէօքմէճեան Բարսեղի միջոցաւ իւր տան մէջ յանձնուեր են Արզմանօղլը Յովհաննէսի և այս վերջինոյն ու Գարա Բարսեղօղլը Դանիէլի միջոցաւ փակցուեր են, սակայն պարունակութեանը վրայ տեղեկութիւն չունի, թէ ի թէալա Արսէնի տունը գացեր են, թէ Տէրէվէնքի վանուց Դանիէլ վարդապետը տեղեակ է և մասնակից այդ խորհրդակցութեանց և խնդիրներու և թէ Փափազեան Բերովբէ իմացեր է որ ի Մարզուան Թումեան նախագահ է և Գայեան՝ քարտուղար։

Նկատելով որ Ճէպիտէլիքեան Յակոբ իւր այս յայտարարութիւններն ու խոստովանութիւնը թէեւ դատարանին առջեւ կրկնելով հանդերձ, միւսներուն պէս Թումեան Կարապետի, Գայեան Յովհաննէսի, Փափազեան Մկրտիչի և Բէչէճեան Միսաքի նկատմամբ նախապէս ըրած յայտարարութեանց տարբեր մեկնութիւն մը տալ ուզած է, թէ յեսոյ ըսելով որ Թումեան Կարապետի, Գայեան Յովհաննէսի և Փափազեան Մկրտիչի նկատմամբ իւր ըրած յայտարարութիւնք հիմնուած էին ընկերութեան մէջ մտնելէն ի վեր իւր առած տեղեկութիւններուն ու լսածներուն վրայ, հաստատած է իւր նախորդ յայտարարութիւնը և թէ միայն Բէչէճեան Միսաքի նկատմամբ նախապէս իւր ըսածներուն տարբեր մեկնութիւններ տուած է։

Նկատելով որ վերոյգրեալ անձանց խոստովանութեանց ու յայտարարութեանց ճշդութիւնը կը հաստատեն կեսարիոյ խռովարարական ընկերութեան ձեռք անցուած մնտուկի ու անունց ցուցակի տեսակները, կանոնագիր ու հիմնական կանոնները կոչուած թուղթերը, Մարզուանէն գրկուած ու ձեռք անցուած երկու նամակները, Մարզուանի խռովարարական ժողովոյ որոշմանագրոյն պարունակութիւնը, կեսարիոյ ընկերութեան անուամբ փոխագրեալ կնիքին գոյութիւնը, Ռշտունիին՝ Սթէնքի խռովարարական գօմիթէէն ստացած վկայականի իմաստը, Ռշտունիի թուղթերուն մէջէն Հնչակեան լրագիրներու ու տետրակներու նման խռովարարական ու յեղափոխական վնասակար թուղթերու գտնուիլն և իրենց այս փոխադարձ յայտարարութիւնները, նկատելով որ այս պարագաներ օրինական բացարձակ ապացոյցներ են։

Նկատելով որ այդ կանոնագրոյ, հիմնական կանոններու և Մարզուանի խռովարարական ժողովոյ որոշմանագրոյն պարունակութիւնն է այդ խռովարարական ընկերութեան կեդրոնն ընել Մարզուան և ասոր կցեալ համարուած կեսարիան, Եոզգատ, Սամսիան, Եւրոկիան, Սեբաստիան, Զօրումը, Հաճիբէյլը, Ազիզիէն, Թէնօսն, Կէմէրէկն ու այդ շրջակայից մէջ գտնուած ուրիշ գիւղաքաղաքներն ու գիւղերը, որք Վեհ. Սուլթանի երկիրներու մէկ ծանօթ մասը կը կազմեն, կառավարութեան վարչութենէն անջատելով Փոքր Հայաստան անուանով անկախ գաղափարը, միանգամայն թէ «Հնչակեան յեղափոխական գօմիթէ» խռովարարական անուամբ ընկերութիւն մը կազմուած է, որուն նպատակն է՝ իրենց սնոտի գաղափարն իրագործելու համար՝ իրենց խռովարարական գաղափարաց մասնակցող անձերը զրգռել որպէսզի հայ հասարակութեան մտքերը զրգռեն, թղթատարներու վրայ յարձակին, յուղկահարութիւն ընեն, մարդ սպաննեն, այդ կարգի յեղափոխական ուրիշ ընթացից մէջ գտնուին և վերոյգրեալ ունայնաբանութիւնները պարունակող ազգարարութիւնները փակցնեն, նկատելով որ այդ պարագայներ բացորոշ կերպով հաստատուելու աստիճանին հասած են։

Նկատելով որ Ռշտունիի այս արարքը լոկ դիտաւորութիւն մը չէ՝ այլ թէ Սթէնքի գօմիթէէն ստացած վկայականով Մէրսին գացեր է Ատանա երթալու համար, թէ հոն իւր մոռացած արգելիչ պատճառներու վրայ էվէրէք գացեր է իւր խռովարարական նպատակները կեսարիոյ կողմն ի գործ դնելու համար, թէ էվէրէքի ու իւր այցելած բազմաթիւ գիւղաքաղաքներու և գիւղերու մէջ շատ մը անձանց մտքերը զրգռած ու խռովութիւն ձգած է, թէ Տէրէվէնքի վանքին մէջ կարգ մը խռովարարներ իւր գլուխն հաւաքելով մէկ քանի անգամներ ժողովներ կազմած է իւր յոռի նպատակը տարածելու և հրատարակելու մասին հարկ եղած միջոցները ձեռք առնելու համար, թէ իւր տեսակցած անձերէ ոմանց յեղափոխական և խռովարարական պարտականութիւններ յանձնած է և թէ մանաւանդ իրեն զրկուած ազդարարութիւններն այլ և այլ միջոցներով բազմաթիւ տեղեր փակցնել տուած է, նկատելով որ այս պարագայներ զատ զատ յայտնի ապացոյցներ են թէ Ռշտունի իւր վերոյգրեալ մատդրութիւնները գործադրելու ձեռնարկած է։

Նկատելով որ Աւլաճեան Կարապետի նկատմամբ յայտարարութիւն մը ու տեղեկութիւն մը չկայ, թէ ընկերութեան կանոնագիրը նպատակին յարմար չէ ըսելով Տէրէվէնքի վանքէն մեկներ է, այլ թէ այդ խռովարարական նպատակները բոլորովին կը բովանդակուէին այն կանոնագրոյն մէջ որ Ռշտունիի Տէրէվէնքի վանքը ժամանելէն մէկուկէս-երկու տարի առաջ կեսարիա զրկուած էր և թէ այն կանոնագիրն, որուն պատասխանութիւնը Ռշտունիի յանձնարարուած էր, կը վերաբերէր այդ նպատակը չուտով տարածելու ու հրատարակելու միջոցները ապահովցնելու, նկատելով որ վերոյիշեալ Կարապետ խոստովանած է թէ նոյն նպատակին տեղեակ ըլլալով ընկերութեան մասնակցած և ջանացած է մէկ քանի անձեր իրենց խռովարարական շրջանակին մէջ առնելու, նկատելով որ Արզմանօղլը իբրեւ երեսփոխան Մարզուան զրկուելու գործին մէջ իրեն ալ հաւանութիւնն առնուած էր, թէ Անտոն Ռշտունիի ընթացքը՝ նախապէս Սթէնքի մէջ տեսած ըլլալէն ի վեր գիտնալով, անոր հետ տեսնուիլը յայտնի կ'ընէ թէ վերոյիշեալ սնոտի բաղձանքին տեղեակ է, նկատելով որ Ռշտունիի հետ՝ իրենց խռովարարական ընթացքներու համար տեսակցին յայտնի եղած է վերոգրեալ պատճառներէն, նկատելով որ Արզմանօղլը Յովհաննէսին իբրեւ երեսփոխան Մարզուան զրկուելու պահուն իրեն էնկիւրի գացած եւ անկից դարձած ըլլալը չը կրնար արգելք մը ըլլալ՝ անոր Մարզուան զրկուելու մասին իր կողմէ հաւանութիւն տրուելուն և միանգամայն ինք խոստովանած է թէ առ այդ իւր հաւանութիւնը տուած է։

Նկատելով որ Տէօքմէճեան Բարսեղի անուան, անունց ցուցակին մէջ քանի երկուերրորդ թուոյն առջեւ գրուիլը եթէ ապացուցանէ իսկ թէ այդ խռովարարական շրջանակին մէջ իբրեւ քսաներկուերորդ մտած է, այդ պարագան չը կրնար ջնջել այն խռովարարական ու յեղափոխական գրգռումները, զորս խոստովանած է, նկատելով որ ասոր համար ըսուած չէ թէ ազդարարութիւնները պատրաստած է, այլ իւր խոստովանութեամբ, որ բազմաթիւ ապացոյցներով ու տեղեկութիւններով հաստատուած է, բսած է թէ ազդարարութիւնները Անտոն Ռշտունիէն առնելով Կեսարիոյ մէջ փակցնել տուած է։

Նկատելով որ ազդարարութիւններու իմաստը գիտնալէ յետոյ փակցնել տուած է և ընկերութեան համար փորագրուած կնիքն ալ ի՛նչ ըլլալը գիտնալով փորագրել տուած է և նկատելով որ այս պարագայները կը հաստատեն վերոյիշեալ անձանց ամենուն խոստովանութիւնները թէ Ռշտունի խրատներէն գրել և կարդալ գիտցող մարդ մը ուզած ըլլալով, Տէօքմէճեան Բարսեղ՝ Ճէվահիրճեան Ռուբէնի հետ գացեր և այս վերջինը կարդացեր է, թէ յեսոյ Ռշտունի ըսեր է որ այդ ազդարարութիւնները՝ Հնչակեան լրագրոյն մէջ հրատարակեալ յայտարարութիւններ են և թէ Տէրէվէնքի վանուց մէջ իրենց ամենուն ներկայութեանը եղած դատարման մը մէջ որոշուեր է կնիք մը փորագրել տալ «Հնչակեան յեղափոխականաց Կեսարիոյ Մասնաճիւղ» անուամբ՝ խռովարարական գործոց մէջ գործածուելու համար, և ըստ այնմ այդ կնիք փորագրուեր է,

Նկատելով որ վերոյիշեալ Կարապետի, Յակոբի ու Բարսեղի այդ նպատակներու գործադրման ձեռնարկած և անոնց տեղեակ ըլլալուն համար մէջ բերուած ապացոյցներով Ճէվահիրճեան Ռուբէն եւս մասնակից տեսնուած է, նկատելով որ այդ վիճակին մէջ Ռուբէն թէեւ ժամանակին տեղեկութիւն տուած է կայս. կառավարութեան, սակայն իւր այդ ընթացք չը կրնար ջնջել իւր այն խռովարարական ու յոռի նպատակները, որոց գոյութիւնը հաստատուած է, իւր արարքները ի գործ դնելու պահուն և միանգամայն ո և է կերպով առնչութիւն չունի քննելու և սուտ գալու թէ դատի նիթ եղող արարքները գործա՞ծ է թէ ոչ։

Նկատելով որ վկայներէ Առաքելեան Մկրտիչ, Պէրպէրեան Կարապետ, Ճէպարեան Սարգիս, Նէվչէհրլեան Նազարէթ, Եաղուպեան Ճէպլիպիլ, Բէրէսթէճեան Աբիկ, Մարտինօղլը Հաճի Կարապետ, Թուղճը Յակոբ և Գասապօղլը Հաճի Տիգրան վկայած են թէ Անտոն Ռշտունի, Աւլաճեան Կարապետ, Ճէպիտէլիքեան Յակոբ, Տէօքմէճեան Բարսեղ և Ճէվահիրճեան Ռուբէն միշտ խռովարարական զբաղումներ ու ներշնչումներ ըրած են.

Նկատելով որ Դանիէլ վարդապետ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ մանրամասնօրէն խոստովանած է թէ կեսարացի Ճէպիտէլիքեան Յակոբի և իրեն անծանօթ ուրիշ անձի մը յանձնարարութեամբ վանքն ընդուներ է Անտոն Ռշտունին, զոր բերած կէն իրեն անծանօթ չորս ձիաւորներ, թէ ասոր ժամանելուն իրենց կողմէ կեսարիա զրկուած լուրի մը վրայ՝ կեսարիէն Տէօքմէճեան Բարսեղ եկեր է, թէ Ռշտունի ըսեր է անոր որ Աթէնքի Հնչակեան յեղափոխական գօմիթէին կողմէ պաշտօնով եկած է և գօմիթէին նպատակն է հայերը զրգռել որպէսզի օսմ. կայս. կառավարութեան դէմ ապատամբին, թէ Ռշտունի վրվայական մը ցոյց տուեր է, թէ այդ վկայական կեսարացւոց կողմէ Մարզուան զրկուեր է վաւերականութիւնը հաստատուելու համար և վկայականը վաւերացուելով ետ դարձուեր է, թէ Տէօքմէճեան Բարսեղ ու ընկերները Ճէպիտէլիքեան Յակոբ, Աւլաճեան Կարապետ, Ճէվահիրճեան Ռուբէն, Փափազեան Բերովբէ, Կէմէրէկցի Ժիրայր, Կէմէրէկցի Պայրամօղլը Բէհլօ Յակոբ և Շաւարշ երբեմն վանքին մէջ ի ժողով գումարուելով խորհրդակցութիւններ կը կատարեն եղեր խռովարարական ընկերութիւնը ընդարձակելու համար, թէ զինքը իրենց քով չեն ընդունիր եղեր, որով չը գիտեր թէ ինչ բանի վրայ կը խօսակցին, թէ իրենուն մը իրեն անծանօթ մարդ մը նամակ մը ու ազդարարութիւններ բերելով յանձներ է Ռշտունիի, թէ լսեր է որ այդ ազդարարութիւններ Մարզուանէն Եոզգատ և անոի Կէմէրէկի միջոցաւ վանք բերուեր են, թէ ազդարարութիւնները վանքը բերուելուն Ճէվահիրճեան Ռուբէն ու Տէօքմէճեան Բարսեղ վանքը եկեր են՝ Ռշտունիի կողմէ Գասապ Յովհաննօղլը Մամասի միջոցաւ ի կեսարիա գրկուած լուրի մը վրայ, թէ Ռշտունի այդ ազդարարութեանց մեծ մասը Ռուբէնի ու Բարսեղի յանձներ է ի կեսարիա փակցուելու համար, մէկ մասը Յակոբ Բէհլօի հետ Թալաս գրկեր է և մէկ մասն ալ Ժիրայրի հետ՝ յէվէրէք, թէ Ժիրայր Մամասի և վանքին սպասաւոր Նշանի հետ էվէրէք երթալով մէկ օր յետոյ վերադարձեր են, թէ խմանալով որ ազդարարութեանց դէպքն իմացուեր է ընկերութեան Թալասի մարդիերէն մէկ քանին ձերբակալուած ըլլալով կառավարութիւնը խռովարարական ընկերութեան սկզբունքի մասին կատարեալ տեղեկութիւն առած է, խուզարկութեան համար եկող պաշտօնեայներուն բան մը յայտնի չէ ըրեր, թէ Ռշտունիի ու Կիւլպէնկի ձերբակալուելուն վրայ Ռշտունիէն նամակ մը առեր է իր թուղթերն ու գոյքերը զրկելու համար, թէ ինք վախնալէն թէեւ առաջ բան մը չգիտնալ կեղծեր և ուրացեր է, սակայն մոռնալով որ գործը երեւան եկած է և կարելի չէ ճշմարտութիւնը ծածկել, Ռշտունիի գոյքերն ու թուղթերը պահած տեղէն հանելով յանձներ է, թէ Ռշտունի վանքը եկողներուն և ընկերութեան անդամներուն՝ կանոնագիրն ու հրահանգը կարդալով զրգռումներ ըրեր է, թէ Ռշտունիի ու Ժիրայրի Զօմաքլը երթալու մէկ օրն, Տէլի Պեարսօղլը Մխաք և Հաճիօղլը Փանոս գինեալ վանքն եկեր են և իրեն հարցմանը պատասխանելով ըսեր են թէ ազատանքի թղթատարը զարկած են, թէ ինք արգելեր է Ռշտունին ու Ժիրայրն որ նոյն օրն երթալիք տեղերնին չերթան, թէ Փանոս ու Մխաք պատմեր են որ ոչնչով ըլլալով յարձակիլ ազատանքի թղթատարին վրայ Նէրզէցի Պօղոսի հետ սպասեր են թղթատարին անցնելիք ճամբուն վրայ, Միսաք հեծած է եղեր Աչմը Բարսեղօղլը Կիւլպէնկի ձիուն վրայ, առջեւէն եկող գէտին պայտաւոր ծրարուած ըլլալով կարծեր են թէ դրամն անոր քովն է և անմիջապէս յարձակելով ձերբակալեր են։ ետեւէն եկող գէտը փախեր է։ ձերբակալեալ գէտին ձին ու պայտակն առեր են, ասոր քով ստակ չկայ եղեր և ստակը փախչող գէտին քովն է եղեր և կողոպտեալ գէտին տուեր են Մխաքին հեծած ձին, որ Կիւլպէնկինն էր՝ թէ Ռշտունի ըսեր է որ ազէկ չեն ըրեր, որովհետեւ խնդիրը ձիէն երկեան կ'երթայ, թէ Կիւլպէնկի պատմածին համաձայն գրեր է անոր կենսագրութիւնը, որուն համեմատ կառապան խեղդեր են, Մարզուանի խռովարարական ընկերութեան հրամանաւ Մատէնի թղթատարին վրայ յարձակեր են, Օսմանճքի թղթատարին վրայ յարձակելով ցոյց մը ըրեր են և Զօրումի ու Մարզուանի մէջտեղը գտնուած գարպանին ոստիկան-գինուորն սպաններ են, թէ ըսեր է որ Օսմանճքքի թղթատարին վրայ յարձակելու համար Կիւրինցի Թորոսի հետ գացեր է, թէ Կիւլպէնկ միշտ Թորոսի հետ կը պտտի եղեր, թէ Կիւլպէնկ ուզեր է առնել այն ձին որ իւր ձիուն փոխարէն դէտէն առնուած էր, թէ Փանոս զարնելու սպանելու սպառնալիք ընելով, չէ կրցեր առնուլ ու գացեր է, թէ յեսոյ այդ ձին ինք Մանճքքն զրկեր է և թէ վանքէն գտնուած և «Հայը բանտէն չը փախնար» խորագիրը կրող պատարակելի և վնասակար ոտանաւորը Կիւլպէնկ ըսեր է ինք գրեր է։

Նկատելով որ Դանիէլ վարդապետ իւր այս յայտարարութիւնները տարբեր մեկնութեամբ կրկնած ու հաստատած է դատարանին առջեւ, նկատելով որ իւր յայտարարութենէն կերեւի թէ Ռշտունի ուխտաւորի կամ հիւրի մը նման վանքն եկած չէ, նկատելով որ այդ խռովարարը մինչեւ որ ուրիշի մը իրեն զգաստարակից ըլլալը չը կամենան՝ իրենց միտքը չեն յայտներ, ուստի Ռշտունի հասկցեր է թէ այդ վարդապետը զինքը ընդունելու պատրաստ խռովարարաց կուսակից մ'է և այդպէս գիշերանց չորս ձիաւորով էվէրէքէն ուղղակի վանքը գացեր է հոն իրեն կեդրոն մը ընելով։

Նկատելով որ, ինչպէս վերը ըսուած է, Դանիէլ վարդապետ՝ Ռշտունիին արտօնութիւն տուած է վանքին մէջ իւր բոլոր յոռի նպատակներն ի գործ դնելու և անոր բոլոր խորհրդակցութեանց ու գործառնութեանց մասնակցած է, թէ վանքին սպասաւորները յայտնացուեր է խռովարարական ծառայութեանցն Ռշտունիի ու Ժիրայրի կամ ուրիշ անուամբ Գալուստ, որ Ռշտունիին պէս՝ Եւրոպա գտնուող յեղափոխական գօմիթէին կողմէ կեսարիա ու շրջակայքը պտտած է խռովարական թելադրութիւններ ու ներշնչումներ ընելու համար, ինչ որ հաստատուած է տրուած տեղեկութիւններով, թէ այսպէս գլխաւոր պատճառ եղած է դատի ներքեւ եղող խռովարարական նպատակներու ի կեսարիա և ի շրջակայս տարածուելուն։

Նկատելով որ այս պարագայներ ապացուցուած են իւր խոստովանութեամբ, որք հաստատուած են Ռշտունիի, կեսարացի Կարապետի, Բարսեղի, Յակոբի, Ռուբէնի և վանքին սպասաւոր՝ Սեփարի ու Յովհաննէսի կողմէ թէ հարցաքննիչ դատաւորին և թէ դատարանին առջեւ եղած կըրկնակի և ի ներկայութեան եղած յայտարարութեամբ և տրուած տեղեկութեամբ։

(Շարունակութիւնը յետոյ թիւով)

Պատի անտի

ՅԱՆԴՈՒԻԳՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒ ՄԸ

Միչէլ Նաւապետը, հրամատար Շայհէլէն չոգենաւին, որ վերջերս Ամերիկայէ Կլասկո հասաւ, հետաքրքրաշարժ դէպք մը կը պատմէ որ մեծապէս կը շահագրգռէ վերանգալից ուղեւորութիւններու սիրահարները։

Յուլիս 25ին, մինչ ովկէանին մէջտեղը կը գտնուէր, հիւսիսային լայնութեան 41°34 աստիճանին և արեւմտեան երկայնութեան 52°32 աստիճանին վրայ, Միչէլ հարիւրապետը հեռուն նշմարեց յոյժ ազատուն երեւոյթով մակոյկ մը որ մէկ կայմ միայն ունէր և որ կը նմանէր այն ձկնորսական նաւերուն որք եղերքները կը քերեն՝ չը համարձակելով ծովին բացն ելլել։

Շայհէլէն մօտեցաւ մակոյկին որ նը-շաններ կ'ընէր։ Միչէլ հարիւրապետը դիտակով տեսաւ նախ թէ մակոյկին անունն էր ՏէՇԷՆ, և աւելի մօտը երթալով կրցաւ խօսակցիլ մէջը գտնուող միակ նաւագին հետ որ յայտարարեց թէ կարտերը նաւապետն է։

Այս վերջինն իմացուց Շայհէլէնի նաւապետին թէ Շէլպուրնէն (Նոր-Սկոտիա) Ամսգերտամ կ'երթար և թէ ճամբայ ելլելէն ի վեր չաս գէշ օդ տրեւուն՝ 34 օրէ հետէ կը նաւարկէր առանց մեծ ճամբայ մը կարելու։ Ակիկ զաս, բեթրոլաշարժ հնոյ մը զոր կը գործածէր ուտելիքներն եփելու համար, պայմած էր և այրած էր իր գոյքերուն և ուտեստներուն մէկ մասը։

Հակառակ տժգունագին փորձանքներու, կարտերը նաւապետը մեքենով ու մարմնով առողջ կ'երեւէր։ Որովհետեւ գեռ 620 մղոն տեղ միայն նաւարկած էր անիկա, Շայհէլէնի հրամատարն առաջարկեց անոր իր նաւն առնել զինքն ու իր նաւակը, որուն երկայնութիւնը հազիւ 15 անգլիական ոտք կար։

Կարտերը նաւապետը մերժեց և յայտարարեց թէ ազէկ ճամբու մէջ է և թէ ինքզինքն ազատուած պիտի համարէ երբ անցնի Նիւ-Փաունլէնտի խումբը, ուր կը վախնար որ սառերու կը հանդիպի, վասն զի տաքնալու համար պէտք եղած նիւթերը չունէր։

—Լոյս մը ունի՞ք գիշեր ատեն բանմեներէ զերծ մնալու համար, հարցուց Միչէլ հրամանատարը։

—Ամենեւին, պատասխանեց կարտերը նաւապետը։ Ինքզինքս Աստուծոյ յանձնած կը նաւարկեմ։

Շայհէլէնի հրամատարը Նորէն պընդեցաւ որ իր շոգենաւն առնէ զինքն՝ առանց սակայն յաջողելու, ճամբայ ուստա յանդուգն նաւարկուին, Նորոգելու ատեն անոր նաւին դէկն, որ վնասուած էր փոթորիկէն և բարի յաջողութիւն մաղթելէ ետք իր ճամբան շարունակեց։

Միչէլ հրամատարը կը յայտարարէ թէ Կարտերը նաւապետը քառասուն քառասունը հինգ տարու մարդ մը երեւցած է իրեն և կը պատկանի նաւաստիներու ցեղի մը որ հետզհետէ հազուագիւտ կը դառնայ։ Տիկին Կարտերի համար, որ Ամսգերտամ կը բնակի, նամակ մը կը բերէ ամուսնին կողմէ, որուն մէջ այս վերջինն կը յայտարարէ թէ «նաւին մէջ ամէն բան ազէկ կ'երթայ» և թէ լաւ ճամբու մէջ է։

Երջանիկ մարդ։

ՏՕՐԹՕՌ Լ. ՀԱՄԱՄՃԵԱՆ

Այս անգամ իւր ընակութիւնն հաստատած է Եէնի-Գարու կայսրանին մօտ Թիւ 1 տունն, ուր հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր։ Կը գնէ, կատարեալ ուշադրութեամբ եւ ըրիչ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ներքին եւ արտաքին ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, մասնաւորապէս ջղային տկարութիւնը, նոյնպէս ամենայն յաջողութեամբ կը կատարէ վիրաբուժական գործողութիւններ։

Ուրբաթ օրերը ժամը 6էն վերջ՝ ծրի կը դարմանէ իրեն գիմող հիւանդները։

687 12—20

ՄԻՍՐԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ ըստ ամենայնի զերծ լինելով ստամբոր զօրացնելու եւ ախորժակ ընծայելու յատկութեանցն համար բժշկաց կողմանէ իսկ յանձնարարուած օգին եւ մասիքան՝ ՄԻՍՐԷԹ մականուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գներով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Զալաթիա օսմ. Պանդային կաղզ եւ սուպ Իզզէտտին էֆէնտի խանին տակ Միսրէթի մթերանոցը եւ մայրարարարիս հանրածանօթ գեղարանները։ Բերայի նշանաւոր գարեջրատուները։ Զալաթիա Յօմխիսն խանին մէջ Պօղոս աղայի մագազինը։ Վօյվոտա փողոց Թիւ 9՝, Բիւբէքթիէր փողոց Խաչիկ աղայի Թիւ 27 մագազինը։ Սանդրգճըլար փողոց Արթին աղայի Թիւ 199 զբօսարանը։ Մոմխանէ փողոց Թիւ 111 Մակազէն Ռիւս խանումը։ Թոփխանէ ծխավաճառ Եանիի Թիւ 1 խանումը։ Կամուրջին վրայ Վոսփորի շրջնաւերուն նաւամատոյցը Սթէֆանի հանի Գոսթիի խանումը։ Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ Թիւ 12։ ի Պոլիս Հաճօրալը խանի կից Մէհմէտ փաշա խան Թիւ 4։ Մեծ Շուլպա Մահֆազանդրար փողոց Թօրանլեանի Թիւ 29 մագազինը։ Բերա Հաճօրալը շուլպային մէջ Թիւ 10։ Զալաթա Սէբայի կից Թիւ 57։ Զալաթա Սէբայի դէմ փողոց Քիլիտիի Թիւ 6 խանումը։ Հալկպ Նարշըլի մէջ Օննիկի աղայի մագազինը։ Մեծ Փողոց շաբաթավաճառ Հաճի Սարիմ աղայի Թիւ 54 խանումը։ Թարլա Պաշի Սերորէ Ասանեանի Թիւ 40 մթերանոցը։ Գաղզիտղի, Խակէլէ մագազինի փողոց, Թիւ 24 մթերանոցը։ Գում-գարու Սթամբուլ մագազինի փողոց Թիւ 6։

Հեռագիրներ ընդունելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։ 691

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԲՐԻՆՔ ՏՐ. ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՒՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեւաւածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մարթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՒՅՆ դարման ընդդէմ մարթի հիւանդութեանց և ընդդէմ արիւներթութեանց։

Կը վաճառուի ամէն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց վաճառականներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ. Ս. ՅԻԼՕՅԼԻՆ

Կալաթա, Մերթէպանի փողոց, Դրնաճեան-խան։ 398

ՏՕՐԹ· ՆԱԶԱՐԵԱՆ

ԲԺԻԼԻ ԵՒ ՎԷՐՔԻՆՈՅ

Հաստատած է իւր ընակութիւնն Բերա, Մէրթէկլի փողոց Թիւ 19, ուր կընդունի իրեն դիմող հիւանդներն «երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ կիրակի», ժամը 8էն մինչ 10 ըստ Թրքաց։ Ներքին հիւանդութիւններէ զատ կը դարմանէ ի մասնաւորի արտաքին եւ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնը։ 698 11—12

Մայր եկեղեցւոյ սեփական վանքէն Դուզքարու Մօլա Թաղի Թիւ 19 քարուկիր հաստատուն տունը 318 կանգուն գետնի վրայ, 147 կանգունը շէնք եւ 171 կանգունը պարտէզ, 6 սենեակով, խմելու անոյշ ջրով եւ ջրհորով, Ազգ· Վարչութեան Տնտեսական Խորհրդոյ հաւանութեամբ աճուրդի դրուած է Թուականէս մինչեւ 31 օր պայմանաժամու եւ առ այժմ 400 օսմ· ոսկւոյ գնով կայ։

Փափաքողը կը հրաւիրուին ամէն ուրբաթ եւ կիրակի առաւօտները Մայր եկեղեցւոյ Թաղ· խորհրդարանը ներկայանալ եւ ստանալ հարկ եղած տեղեկութիւնները։

26 յուլիս 1863 711 8—10

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՃԵՑԱՍԷՐԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՍՄԻՐՆԱ ԴԱՒԹԵՆԻՆ

Բնական գեղընտիր ոճ, շահեկան գիրքեր, ատիճանական բաշխում, մարուր ու գիւրընթեռնելի լեզու՝ մասնաւոր առաւելութիւններն են այս գասագրքին։

Իսկ պարունակութիւնն է բազմակողմանի. 1· Շարադրութեան եւ համակարգութեան հիմնական կանոնները, 2. Ընդլայնելի նիւթերու ճախագիծեր, 3· Վայելչաբանական, շարադասական, լեզուագիտական գիտութիւն, հարցեր եւ վարժութիւններ, 4· Տեսարաններ եւ պատկերներ շարադրելու օրինակներ եւ գկարագրութիւններ, 5· Նախադասութեանց եւ բառերու կապակցութեան վրայ հրահանգներ եւ որ ի կարգին։

Դասատուաց եւ առանձին ուսանողաց համար յօրինուած է նաեւ ԲԱՆԱՅԻ ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՃԵԼԱՍԱՆՈՒԹԵԱՆ ՍՄԻՐՆԱ ԴԱՒԹԵՆԻՆ։

Կեդրոնատեղին է Թիւ 11, Դաղասբէր խան, Պանճ, Գաղաթա։ Կը գտնուի նաեւ բոլոր գրավաճառաց քով։ Թիւ 654 9—10

ԳՐԱՄԵՆԵԱԿ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Թիւ. 1, Գէրէյիւրէ-Սարպուտ Էֆէնտի խան. Մարթուշեղլար. Սուտմզուլ թիւ 4։ Ամէն օր ժամը 7 էն 12. բացի ուրբ. եւ տօն օրերէ։

Սոյն գրասենեակի տնօրինութիւնն ընծեռած է այն ամէն կանխահոգ միջոցներն եւ ծեռնհաս անձանց աշխատութիւնն, որոց օժանդակութեամբ կը ԽՄԲԱԳՐՈՒ օսմ· հայ· լուս· գաղ· անգղ. գերմ· ռուս· իտալ· սպան· եփտպեց· եւ պուլղ· լեզուօր գտակաւ, առեւտրական եւ այլ ամէն կարգի եւ տեսակի գրութիւններ, ինչպէս են· ապերագիր, լաթիա, բրօՇԷԱԼօ, ծանուցագիր, մուրհակ, յօրդան եւլն։

Կը ԹԱՐԳՄԱՆԷ յիշեալ լեզուօր խմբագրեալ ամէն կարգի եւ տեսակի գրութիւններ, որ լեզուի որ կը պահանջուի։

Կը ՀԱՐԱԳՐԷ շինած եւ կենդանի հաշիւներ· տոմարակալութեանդրութեան կը վերածէ անկարգ տումարներ· այցելու պաշտօնէի հանգամանօք կ'ստանձնէ գրասենեակաց հաշուական գործեր։

Գայտնապատութիւն, Շշրապատութիւն, ուղմոութիւն երաշխաւորեալ։ 27 55—60

ՍՈՒՐԻ ՄՈՒՍԻՒ ՁԱԿՆ ՕՇԱՐԱԿ

Երզնգա, Կ· Պոլիս, 3 գէկ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. ոսկի 1,000,000 — **"ՓԻՆԻՔՍ"** — Հիմնեալ է Լէյտըն յամսի 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի փոխարէնս համար։

618

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակին՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր էջխանութիւն կայազագրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլիարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամուրջի դէմ, Բօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,889,695
Տարեկան հասոյթ	» 16,890,344

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և ծանուցիչներ և սոցա մէջ գտնուած ապրանքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր տակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՍԻԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաքու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14

ՖՈՒԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 — Պահեստի դրամ ֆռանք 2,585,853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. Գիւնս մնացած է եւրոպական 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ գումարն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

369

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Շգօտրա Քրբգասը միւրէթէթպաթնան Թիրան վէ Ագչէ Հիսար իլէ Գավաթէ վէ մէվգբինտէ պուլունան վէ պուլունտուրուլաճագ օլան ասաքիրը չահանէնին 1 սէնէլիք իտարէսինէ մուգթազի օլուպ մահալլինէ մէվգբի միւնագասաբ վազ օլունան էրզաքըն իթասընա Տէրսաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տարէրսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

Նօ. 59 2—3

Եանեա վէ մէվգբինտէ պուլունան ասաքիրը չահանէ իչուն մէվգբի միւնագասաս օլան տաքիքին իչպու աղուսթօսը ռումինին 16ընճը բազար իրթէսի կիւնի իհալէի գաթիէսի իճրա օլունճաղընտան մէգբիւր տաքիքին իթասընա Տէրսաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն վագթը մէգբիւրէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տարէրսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։ Նօ. 60 2—3

Սիրօգ, Բազլըք, Ճուման Պալա մա Տիւլ սէթ Թըմյաշ վէ Նէվրէքօպ մէվգբինտէ պուլունան Ճիւնտուրը ճէնապը միւիւքանէնին միւնագասաս գօնուլան էրզաքը Քիլյաթ մէվզուհէլերի իլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իչպու աղուսթօսը ռումինին 23իւնճիւ բազար իրթէսի կիւնի իհալէի մուվագգաթասը վէ 30ունճու բազար իրթէսի կիւնի սաաթ 10սա տասի իհալէ գաթիէսի իճրա գըլընճաղընտան վէ իհալէի մուվագգաթասընին քէչիտսինտէն սօնրա մէգբիւր սաաթա տէկին 100տէ 3է գատար թէնզիլաթ գապուլ օլունճաղընտան Քիլյաթիլաթ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տարէրսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

Նօ. 61 2—3

Բիրինչ Թալաշը պէհէր գըեէսի 4 ՉՐՀ. տէօքմէ Թիմուր խուրտասը պէհէր գըեէսի 21 փարա, տուվէն Թիմուր խուրտասը պէհէր գըեէսի 6 ՉՐՀ. 21 փարա, Թիմուր սքարա խուրտասը պէհէր գըեէսի 7 1/2 ՉՐՀ. 21 փարա, էսկի էյէ պէհէր ատէսի 45, բիրինճ խուրտասը պէհէր գըեէսի 5 1/2 ՉՐՀ.,

Ֆէս Քապրիգայի հիւմաեունունտա միւթաքիմ վէ մէվգնուտ օլուպ Քիրուխթ օլունմագ իւզրէ մէվգբի մէրիպատէտէ վազ խալիէն պալատ մուրագգամ 6 գալէմ Թիմուր վէ սայիրէ խուրտաապը Քիյաթը մուրագգամաբը իւլէ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թարիխը իլանան իթիպարէն 1 հաքթա խիթամընա գատար պէհէր կիւն միւգաեէտէլերի իճրա օլունարագ գարարը գաթիսի վիրիլուպ Քիրուխթ օլունճաղընտան Քիյաթը մէգքիւրէնին գամը իւլէ իչթիրահաա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տարէրսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

Նօ. 62 2—3

Ֆէս Քապրիգայի հիւմաեունունտա Թէրաքիւմ խուպ Քիրուխթ օլունճագ օլան ԹէՔիրիգ չգընարաբը վէ Թարագալաթը վէ պօրաթըն ումումինին պիրիպերի իւզէրինէ զբէեսի 26 բարաեա Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թարիխը իլանէն իթիպարէն 1 հաքիթա խիթամընա գատար պէհէր կիւն միւգաեէտէլերի պիլ իճրա Թալիպինէ Քիրուխթ օլունճաղընտան Քիյաթ մէգզուրբն գամը իւլէ իչթիրահաա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տարէրսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

Նօ. 58 3—3

Արտօնատէր Ս. ՏԱՐԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՏՐԲ. Ս. ԹԱՂԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՕՏԱՄՆԱՐՈՒՅԺ

1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՔՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշուելէ լինարի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։

698

ԳԵՆՆԻ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱՔԵՐՈՒ։

ՄԻԼՐՈՔ

ՄԱՔԵՐՈՒ ՄԻԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈՂԻՔ.

Իրաւէս իւնց առչի Թարմ գոյնին կը դարձնէ ՇԵՐՄԿԵԿ կամ գունաթափ [illegible] տարեցուն անոնց Թափելը. կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացուէ [illegible] նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

[illegible] չափով մեծ շիշերու մէջ։

[illegible] է (114 and 116, Southampton Row). Հնդկաց [illegible] Հարիւր ու Նիսու Եօրք։

Մեծաքանակ վաճառուած իրենց բ. հ. Քիւլիս-գեանտ Եղբարց քով, 1618 ձամի փողոց, 18, Պոլիս Ֆանիանա Բարուանա, Նիւքսիք Քալաբրըմ, Ղալաթիա փարքաքանի վաճառուն բ. հ. Քիւլիս-գեան Եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, եւ. Ռեքայի Մեծ Փողոց, 158, Քանիկը, բրեմանական դղրդարանը և Դրքեաք, հասավաճառ, Մեծ Փողոց Ռեքա, 433։

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԼԵՐԵԿ)

ՄՕՐԻՒ ԶԱԿԵՆ ՕԱՒՏ ԻՒՂ

Լիքոֆոսֆիտ տէ լշվ Ն սոդայով

Գասբաստաեալ ձեռամբ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՌԻՆՆԻ Ի Նիւ-Եորք։

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ Հաղը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անորմ համար հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՅՐԻՆ Լի ՀԱՒԻԼ

THE LANCASHIRE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ, ԱՆԳԼԻԱ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1852 — ՀԻՄՆԵԱԼ 1852

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոս.	3,000,000
Յ1 դեկ. 31ին ապահովագրուած գումար		1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ		1,362,953
Հասոյթ 1891 ին		1,051,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ ինչք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայսն, ինչպէս և նաւերու մէջ ապրանքներ, նաւահանգստոն մէջ։ Վնասի տեղն արագ և խղճամիտ վճարում։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա։

Ձեղչեալ գներ

Ներկայացուցիչ
Ռ. Մ. ՊՈՆՏ
564 (ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.)

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաթիուան Երթեւեկութիւնք

Բէ. 9 21 Օսէսպի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Դշ. 10 22 Աչեքսանդրիոյ սուրհանդակ. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէանի մաքսով,

Հգ. 11 23 Սիզիսսոբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Շ. 11/23 Սուրհանդակ դեպի փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները ժէնչև պրթուտ առաւօտեան ժամը 11ին։

Հ. 12/24 Օսէսպի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ագէ.—Յունիս 10.22, երեքշաբթի օրը կ դուռն դեպի Սուրբոյ Նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի Պէյքուշը, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։

605

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՊԷՆՃ

ԱՍԻԻՌԱՆՍ ՔՈՌԲՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000

Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՁի կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ եւ ԸՆԿ.

726 Պահչէ Դաքու, Մէյյանէրք սոքաք, Ուիթալ խան.

ՔՈՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ամէն օրուան երկու անգամ կը բանան Լիվերբուլ և Ամերիկայ գծիս

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ռումպիա	7718	Գոգասպանիա	4945
Եգրուրիա	7718	Պոթնիա	4631
Սերվիա	7391	Բամարիա	3574
Լուսանիա	7268	Մարատոն	2498
Բաւարիա	5587	Ագլաս	2393
Սկանդինաւիա	5517	Սարատոգա	2166
Կալիֆոռնիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Բալթիրա	2144
Ասիերը	2243	Թրինիտատ	899
Գիբոար	1876	Սորատէզ	1855
Շերզոուրգ	1614		

Շերբոյ-ի չոգենաւը, նաւապետ Պարքոն, Լիվրբուլ ասա կը հասնի, դեպ ի ամսոյս 30ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ էսքնովս.
Thomas C. Joly
Աչիքսիասիս խան, Թիւ 401

17 Գալատիա

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

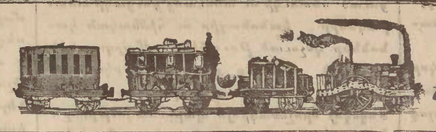

Ճ ԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԷՑ

ԳԻՆ. Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Որեւ. Ճեղն. Թ. 2 Բէ. Եր. Ա.	Կռխ. Ճամբ. Թ. 4 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Կռխ. Խառն Թ. 62 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Կռխ. Խառն Թ. 132 Բ.Եր. Ա Բ Գ	Կռխ. Խառն Թ. 124 Բաց է կիրակի Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. Խառն Թ. 123 Բաց է Ա Բ Գ	Կռխ. Խառն Թ. 131 Բաց է Ա Բ Գ	Կռխ. Խառն Թ. 61 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Կռխ. Ճամբ. Թ. 7 Դ.Բ.Բ. Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Որեւ. Ճեղն. Թ. 5 Բաց է Ա.
ժ. Ր.	ժ. Ր.	ժ. Ր.	ժ. Ր.	ժ. Ր.		ժ. Ր.	ժ. Ր.	ժ. Ր.	ժ. Ր.	ժ. Ր.
7 20	8 18	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ..... ժմ.			8 52	8 22	4 00
		6 41			Գում-գապու			8 23		
		6 53			Եէնի—գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւզ			7 44		
		7 26			Այրթէնճանա			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Չէքմէճէ			7 07		
		8 29			Եբրմա—գուլէ			6 22		
	9 33	9 05			Չատրճէզ			5 56	6 58	
		9 48			Զաճատչա			4 53	6 17	1 50
9 38	10 51	10 25			Գասպաչէ			4 20		
		11 27			Մինէլլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Զէրբեպաշէպ մէկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. Զէրբեպաշէպ ժամանում			2 12	4 22	12 04
12 04	12 56	1 41			Զորլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրատլը—Քէօրքլի			12 26		
		3 05			Սէրիսլէր—Զիֆթիլիք			11 53		
	2 28	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16	2 26	
2 08	2 55	4 30			Պայա—Էրգլի			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բայլը—գէոյ			9 40		
	3 58	6 03			Ուզուն—Քէօբրու			8 56	12 30	
	4 16	6 17			Գուլէրի—Պուրկազ			7 46	12 51	8 09
		7 12			Ուրլի			7 14		
		7 39			ժմ. Ադր. ՊՈԼԻՍ ..... մկ.			6 25		
4 21	5 09		3 15		մկ. ժմ.	1 25			11 37	7 14
4 29	5 19		4 07		Գասրքէոյ	12 32			11 22	7 09
			4 57		ժմ. Մուսթաֆա բաշա մկ.	11 39			10 27	6 12
5 26	6 12		5 17		մկ. ժմ.	11 19			10 02	6 07
5 31	6 32		5 35		ժմ. մկ.	9 54			9 19	5 23
6 14	7 13		6 55		մկ. ժմ.	8 48			8 59	5 13
6 20	7 38		7 38		ժմ. մկ.	8 01			8 35	4 33
	8 01			10 50	մկ. ժմ.		12 50		8 25	4 18
	8 11			11 50	Գոյանճըք—Հաճէբոյ		12 06		7 52	
	8 47			1 07	Եէնի—Պահալլէ		10 50		7 08	
	9 34			1 49	Բաքալլը		9 58		6 39	3 06
8 38	9 59			2 04	Գաթանից—Սիմանիմաք		9 04		6 14	
	10 25			2 49	ժմ. մկ. Փիլիպէ ժմ.		8 25		5 54	2 17
9 23	10 44			3 20	մկ. ժմ. Թրաթաա Բազարճըք մկ.		7 54		5 34	2 12
9 33	11 04			4 41	ժմ. մկ.		6 45		4 48	
	11 58			5 12	Յարամպէյ ժմ.		6 00		4 17	
	12 22				մկ. մկ. Գէլովա				4 16	
	12 23				ժմ. Սէֆիա				4 01	12 44
1 10	12 44				Հնէջ				12 34	15
3 20	4 29				Պէկլիքաա				5 51	920
3 40	9 50				Պուտապէշթ				10 33	37
8 45	4 48				Վիէննա մկ.					3
1 40	1 20								30	
16	7 20									

ԳԻՆ. ԲԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍԹՐԻԱ—ՍՊԷՅՏԷՐ

Կռխ. Խառն Թ. 512 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Կռխ. Խառն Թ. 522 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. Խառն Թ. 523 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ	Կռխ. Խառն Թ. 5 Ա.Մ. օր Ա Բ Գ
5 10		Անանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 18
5 44		Թորսան ..... մկ.		9 44
6 21		Ամսթէրտամ		9 04
6 48		Քարասուրու		8 44
6 53		Կիւմիշնէ		8 34
7 31		Կէօրեկլի		7 39
8 05		Բիւնոյսէ		7 13
8 15		Պիթրուճիցա		7 08
8 47		Տէմիրգապու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		մկ.		6 17
9 42		Քրիսլուպ		5 48
10 21		Վէհիդ—կրաչէ		5 00
11 08				4 10
11 18		Քեօբրիւլիւ ..... ժմ.		4 00
12 06		մկ.		3 17
12 42		Չէլէնկէօ		2 41
	1 06	Իհտիհիի (Պիւֆէ) ժմ.		
	1 47	մկ.		
	2 42	Աճասլար	2 20	
	3 15	Գումանօվա	1 44	
	3 43	Թարանոշէլէ	1 07	
	3 56	Բրէշօվա	12 29	
	4 21	Պուգաճուվէ	12 04	
	4 34	Պուրինէվէր	11 46	
		Զիմբէնէ	11 16	
			11 00	
	9 38	Նիշ	5 31	
	4 48	Պէլկրատ	10 33	
	1 20	Պուտապէշթ	2 40	
	2	Վիէննա ժմ.	8 30	

ԳԻՆ. ԻՄՍԿԻԻ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կռխ. Խառն Թ. 622 Բ.Եր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. Խառն Թ. 621 Բ.Եր. Ա Բ Գ
7 15	Իւզբիւլ (Պիւֆէ) ժմ	12 29
8 22	Իչէչան ..... մկ.	11 36
9 17	Գարասիր	10 59
10 27	Վէհիբօվից	10 12
11 20	Լիբլիան	9 11
12 12	Բրիշ թէնա	8 16
12 58	Վուչիթաչ	7 22
1 15	Միթրօվիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կռխ. Խառն Թ. 321 Բ.Եր. Ա Բ Գ	Կռխ. Խառն Թ. 323 Կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. Խառն Թ. 322 Բ.Եր. Ա Բ Գ	Կռխ. Խառն Թ. 324 Բ.Եր. Ա Բ Գ
9 13	1 40	մկ. Թրնվ-Սէմէնլի ժմ.	7 20	9 48
9 58	2 25	Գարարուճնար	6 46	9 16
11 03	3 32	Լոնոն—Մէյլէսի	5 45	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զագրա	4 12	7 09
1 11	5 41	Պիրիսա—Քրմանիք	3 11	6 13
2 00	6 30	Իզմիրօվա ժմ.	2 10	5 10
6 58		ժմ. Պուրիկազ մկ.	9 10	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կռխ. Խառն Թ. 231 Բ.Եր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կռխ. Խառն Թ. 232 Բ.Եր. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ..... ժմ.	6 33
8 47	Ուրլի	5 58
9 33	Գուլէրի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթգաչա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 3
12 20	Պիտիքլի	2 31
1 21	Ֆէրբէ	1 29
2 23	ժմ. Ցճաեա—Պարտ ..... մկ.	12 20

ԴԻՏԵՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6ին և առաւուան ժամը 5.59ի միջև եղած դիտելուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մանաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Զատկապրմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն՝ վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վերս

4.—Թիւ 321 վառան կառախումբը ի Թրնովա—Սեմենլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ 4 պայմանագրական կառախմբինն հետ։

5.—Թիւ 322 վառան կառախումբը ի Թրնովա—Սեմենլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 պայմանագրական կառախմբինն և Թիւ 131 վառան կառախումբինն հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Սկիպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիտէնիչ գացող Թիւ 522 եւ Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Պահանջարկ վարկն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին շրջանի օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին } կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին } կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայնս ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ Բ. կարգ
Ֆր. 10.— Ֆր. 7.— Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.— ,, 9.— Կ. Պոլիս Փիլիպէ Պէլովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Ադրիանոպոլսոյ ժամանակը [Ա. Ե. ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամանակ մը։

9.—Մինչեւ Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. ժ.] 32 վայրկեան հաւ է Սելանիկի ժամանակ մը։

ՑՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ